JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1860. Woensdag, 29 Augustus. N° 69.

...reau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij IE HOY & Co., te *Pasaroean* bij ...MANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co. en A. A. RUZETTE; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORP; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makassar* bij L. KOLLMAN en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

...jaar voor *Batavia* ... f 12,50.
» » *Java* ... » 15,—.
» » *Buitenbezittingen* ... » 17,50.
» » *Nederland* ... » 22,50.
...taling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor postijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden. Bij eerste of meerdere plaatsing 25 » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande

...deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

ADVERTENTIEN.

...bevallen van een ZOONTJE, de echtge-...

P. P. J. SEM.

17 Augustus 1860. (2618)

...5 Augustus l.l., overleed te Solo, mijn be-...ste broeder *Albert, Henrij, Anthon Bouricius*, ...derdom van 20 jaren.

R. G. B. BOURICIUS.

...20 Augustus 1860. (2622)

...leed in den ouderdom van 67 jaar, de ...renge heer *M. Rudolph*, betreurd door zijne ...en behuwdkinderen.

G. H. B. L. RUDOLPH.
G. H. RUDOLPH, *Wittenrood.*
H. H. J. JALINK.
E. A. M. J. JALINK, *Rudolph.*
P. BLEEKER.
H. C. BLEEKER, *Rudolph.*

...25 Augustus 1860. (2664)

...langdurig en smartelijk lijden overleed op ...n oudsten lieveling, *Johan, Jakobus*, in den ...van 2 jaren en 2 maanden, diep betreurd ...ouders.

J. J. SCHARFF.
T. SCHARFF
Mosselman.

..., 26 Augustus 1860. (2649)

VENDUTIE

...nderdag den 30 Augustus 1860,

voor het Commissiehuis van

...LEN, DENNISON & Co.,

...n partij **IJzerwerk, Kapmessen, Bijtels,** enz.

LIJNWADEN,

...ter, een Factuur **Koek, Banket** en ...**werk,** in kleine kavelingen voor huiselijk gebruik.

...TEN, DIAMANTEN, GOUD & ZILVERWERK.

... vaten hollandsche

KOOLTEER.

...**oonhuis** en **Een vierde Andeel** in **een erf,** gelegen **Gang kantiel** verponding No. 4907.

...**Tuingrond** gelegen **Parapattan** verponding No. 4376.

... id. **Sarean Tegal** verponding No. 7110.

Erf met steenen woonhuis gelegen **Manga Bezaar** verponding No. 2704. (2640)

VENDUTIE

op Donderdag 30 Augustus

voor het Commissiehuis van

Gebrs. VEIT,

(op Passer SENEN)

van DIVERS MEUBILAIR van vertrekkende personen,

nieuwe Kasten, Stoelen en Tafels, Japansche Zijde voor dames kleederen, Zwarte en Geele Japansche Zijde voor heeren Jassen, Gemaakte Hemden, Diverse Witte Katoenen, Servetten en Handoekengoed, eene partij puike Champagne welke à tout prix zal worden verkocht; verder een Handwagen, Wagens, Bendies, Paarden, enz., enz.

Voorts:

NOG EEN PARTIJ ZILVERWERK.

(2635)

VENDUTIE

op Vrijdag den 31sten Augustus 1860,

voor het Commissiehuis van

CASSALETTE & CO.,

VAN LIJNWADEN,

Cognac in oxhoofden, **Madera** in ½ en ¼ pijpen, **Pale Ale** in vaten van 4 dozijn

50 vaatjes puike **Boter,**
30 kisten **Mandarijn Gember,**

Koek en **St. Nicolaas gebak, Champagne, Azijn, Siroop assortis, Zeep** in kistjes, etc.

100 onzen **Quinini.**

verder:

100 picols fijn gesmeed **Staal, Hengsels, Roskammen, Gespen,** enz.

en

2 kisten fraaije dames **robes,** geborduurde **peignoirs, Chemissettes.**

benevens:

Eenige op de Vendutie van den 20sten jl. onverkochte goederen, als:

3 pr. groote **Spiegels.**
4 „ kleinere id.
10 Schilderijen.
3 Wagentuigen,

Fraaije Porceleinen Moderateur Lampen, Pleeten Muurstolpen, Glaswerk, als: Lampballons, Vingerglazen, etc.

Porceleinen eetserviezen, Theeserviezen, Porceleinen borden en ander waarloos Porcelein werk ter Completering van Serviezen, een en ander zonder reserve.

en

A & S / P No. 1/5. **5** kisten **Meubelen,** beschadigd aangebragt pr. **Marie en Elise,** kapitein van der PUTTE. (2643)

Op de Vendutie

van Vrijdag den 31 Augustus,

zal nog verkocht worden:

G B / A 21 & 23. 2 kisten

MADAPOLLAMS,

min of meer door zeewater beschadigd.

(2665) CASSALETTE & Co.

VENDUTIE

Maandag 3 September,

voor het Commissiehuis van

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,

VAN DIVERSE LIJNWADEN,

6 kisten gedrukte Katoenen, Shirtings, Katoenen Garens, Ongebleekte katoenen en **EEN SLOEP** met **Masten Zeilen,** etc.

(2661)

VENDUTIE

op Dingsdag, den 4den September 1860,

voor het Commissiehuis van

JOHN PRYCE & CO.,

à 4 pCt. Vendusalaris,

van

DIVERSE LIJNWADEN,

een factuur

Amerikaansche Klokken,

Solaar Hang-, Tafel- en

MUURLAMPEN,

Toiletspiegels, 35 picols Rijst, KOFFIJZAKKEN, BANKSCHROEVEN. enz., enz. (2671)

Op de Vendutie

van Dingsdag den 4 September 1860,

zullen nog verkocht worden:

9 KISTEN WITTE SHIRTINGS,

en eene partij

BLOEMZADEN,

in kleine kavelingen.

(2672) JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE

Dingsdag 4 September 1860,

voor het Woonhuis van den Arabier **Said Mohamat Bin Achmat Bin Hassan,** buiten Kampong Laksa,

door

Van Slooten, Morgan & Co.,

VAN

JUWEELEN,

GOUD- & ZILVERWERKEN,

Bruidskleederen, etc.

toebehoorende tot den Boedel van wijlen **Njonja Tanaim,** weduwe van den majoor **Takier Abdul Moedjiet Mohamat Jubidie.**

(2669)

Hout-Vendutie

OP WOENSDAG, 5 SEPTEMBER,

op het

Heemradenplein,

door

CASSALETTE & CO,

van

BALKEN,

DOLKEN, RIBBEN,

EN CHINESCHE DOODKISTPLANKEN.

(2666)

Vendutie

op Woensdag, 5 September 1860,

voor het Commissiehuis van

GEBRS. ROSELJE & CO.,

van

KRAMERIJEN, LIJNWADEN,

IJzerwerk, als:

Deursloten, Hangsloten, Grendels, etc.,

Roskammen, Borstels, Kousen en Sokken,

Engelsche Beschuit, Champagne, Cognac.

100 VAATJES

PUIKE BOTER.

(2667)

PUBLIEKE VERKOOP

van

EEN HUIS,

gelegen op BASAR-BAROE.

In den loop der maand September a.s.,

zal ten overstaan der **Weeskamer** *publiek worden verkocht:*

EEN HUIS EN ERVE,

in buurt **Pasar-Baroe,** verponding No. 8749, toebehoorende aan den boedel van wijlen de Wed. EBELL, en verhuurd à *f* 60.— 's maands.

(2660)

JAPANSCHE GOEDEREN.

Op de Vendutie van Donderdag, den 13den September 1860,

zullen de Ondergeteekenden publiek verkoopen:

100	kisten	JAPANSCHE KOPJES en SCHOTELTJES (uitgezocht).	
100	id.	VERLAKTE PRESENTEERBLADEN.	
10	id.	id.	HOMBERDOOZEN.
29	id.	id.	FIESJESDOOZEN.
4	id.	id.	LEPELDOOZEN.
13	id.	id.	PAPIERDOOZEN.
44	id.	id.	THEEBLADEN.
18	id.	id.	JUWEELDOOZEN.
17	id.	id.	SNUIFDOOZEN.
94	PAREN SCHUTSELS.		
1175	STUKS NACHTSPIEGELS.		
1000	BEZEMS.		
100	Stukjes JAPANSCHE ZIJDE.		
4	kisten	SIGAREN DOOZEN en dito ZAKJES.	
26	id.	BEDAK en TANDPOEDER.	

(2636) JOHN PRYCE EN Co.

Ontvangen:

Engelsche Wagentuigen

voor 2 en 4 paarden,

BENDIJ-TUIGEN

en

GESTIKTE ZADELS.

(2637) JOHN PRYCE EN Co.

ONTVANGEN:

IJZEREN

GELDKISTEN,

van verschillende dimensiën, voorzien van dubbele sloten.

(2638) JOHN PRYCE & Co.

SMEDERIJ EN STOOMKETELMAKERIJ.

De ondergeteekenden berigten bij deze het geëerd publiek, dat zij zich als ***Smeden en Stoomketelmakers*** hebben gevestigd, ***hoek Passer Pisang;*** dat zij zich belasten met ***Smeden en Repareren*** van alle soorten van ijzerwerk, alsmede tot het maken en stellen van alle soorten van ***Machinerien en Stoomketelwerk;*** benevens het in elkander zetten van ijzeren **Schepen en Praauwen en Stoomketels.**

Zij zullen voorts trachten, zoo wel door goede en prompte uitvoering als matige berekening van werkloon zich verder bij het publiek aan te bevelen.

WARNEKE.
VATHOUER.

(2639)

Gouvernements LOGEMENT,

te Cheribon.

De Ondergeteekende heeft de eer aan Heeren gezagvoerders van schepen en het verder reizend publiek bekend te maken, dat het Gouvernements-Logement thans is verplaatst in een fraai en nieuw gebouw in de Stad, tegen over het Residentie huis, nabij het Haven-Kantoor en de Factorij der Nederl. Handelsmaatschappij.

Dit Logement beveelt zich aan door zijne gezonde en luchtige ligging, alsmede een mooi gezigt over zee; op eene goede tafel, zindelijke en beleefde bediening kan men rekenen.

Bij aankomst van Heeren gezagvoerders aan den Haven-boom zal er een bediende van den Logementhouder met een kaartje aanwezig zijn.

Ook blijft zich de Logementhouder bij voortduring belasten met Scheeps-leverantien voor dagelijksche verversching op reis.

De Gouvernements-Logementhouder,
A. HIDDINK.

(2648)

Bij de ondergeteekenden verkrijg...

Wollen en Half wollen

DAMAST

in meest gewilde kleuren.

(2596) VAN WALCHEREN &...

WITTE STOOM SUIK...

in manden van 100 ponden

voor huiselijk gebruik.

(2641.) VAN SLOOTEN, MORGAN &...

Het

MAGAZIJN VAN PIAN...

van

DUBRAY & Co.

Gang Patjenongang,

is ruim voorzien van eene groote verscheidenheid muntende Piano's in verschillend model, uit de ...sche fabrieken, expresselijk voor het Indische ... vervaardigd.

Hiervan geven zij een ernstig gemeenden wa... en tevens de verzekering, dat zij, indien er ... van gemis aan soliditeit, het een of ander gebre... deze Piano's mogt ontstaan, bereid zijn, die te... dere te verwisselen.

Piano's in Ruil en te Huur.

Stemmen van Piano's. Abonnement... *f* 25.— per kwartaal. Reperatie va... allerlei soorten van instrumenten...

Muziek, Instrumenten, Snare...

en eindelijk:

ONDERSCHEIDENE ORGE...

Arrivé par la *Rose Marie Louise*

un grand assortiment de

CHAUSSURES

première qualité,

venant de la maison THONNÉRIEUX, frè... Paris: s'adresser chez Vor. Thonnéri... Horloger au Pintoe Besar.

Avis.

Au 1er Janvier 1861 ouverture d'u... ***Magasin de Chaussures de n... fabrique,*** connaissant les causes de l'infériorité des ch... fabriquées à Batavia, nous envoyons pour l'ann... chaine un de nos coupeurs qui travaille ave... depuis 15 années et qui, nous l'espérons perf... cette industrie et fera tout pour continuer la ... née de la maison THONNÉRIEUX de Paris.

(261...

Per **ROSE MARIE LOUISE,**

Ontvangen:

VATWIJN

Kistwijn,

Branne Mouton, St. Estèphe Médoc, Ludon Médoc,

BOURGOGNE

in 24/8 flesschen van *A. Kahl,* enz,

Champagne.	Amandes Princesse,
Cognac.	... en per flesch.
Absinthe Suisse.	Roisins Malaga, ...
Kirchwasser.	en per flesch.
Marasquino De Zara.	Saucissons de Lyon.
Vinaigre à L'estragon.	Jambons de ...
Vinaigre de vin.	Patés de foie d'oie...
Huile d'olives.	Surfine Lamproie
Olives farçies.	Bordelaise.
Olives au sel.	Petits Pois au ...
Capres.	Celeri au Jus.
Fruits du Jus.	Champignons.
Fruits à l'eau de vie.	Truffes Pures.
Gelées assortis.	Julienne.
Fruits Candis.	Chocolat Vanille,
Prune d'Ente.	de la Cie. Colo... Paris.

FROMAGE GRUYÈRE

par morceau.

Parfumerie de la Société Hygienique.

do. do. Parisienne.

(2627) LEROUX & C...

Maçonnieke Societeit.

VERGADERING,

Donderdag, 30 Augustus 1860.

SNELLEBRAND.
Secretaris.

SPAARBANK.

Zitdagen 3 en 17 September.
(2653)

COMMISSIEHUIS

van

J. SPEET.

Handel in gouden en zilveren Muntspeciën.

Ten kantore van den Ondergeteekende worden alle soorten van

Gouden en Zilveren Muntspeciën

ingewisseld tegen Indisch Courant, volgens den koers van den dag.

Reizigers kunnen zich van alle soorten van goud en zilveren Muntspeciën voorzien.

Thans zijn te verkrijgen:

GOUDEN MUNTSPECIEN.

Willempjes.
Engelsche gouden Sovereigns.
do. do. do.
...ch do. do. do.
Gouden Dukaten.
do. do.
do. do.
Spaansche Matten.
...sche Gouden Doublons.
...e gouden Gobangs..
Halve gouden Napoleons.
gouden Imperiale van 5 zilveren roebels ieder

ZILVEREN MUNTSPECIEN.

Pilaar Matten (Spaansche Mat Tiang).
...icaansche do. („ „ Boeroeng).
Franc Stukken.
Oude Java Ropijen.

J. SPEET.

...A. ROOSEBOOM,

Marchand-Tailleur,
op ***Rijswijk,***

regtstreeks uit *Parijs* ontvangen:

Bijzondere fraaije

...REN MAILKOFFERS,

in stellen,

...A FIJNE BOTTINES,

benevens:

...se Kastoren Hoeden.

(2540)

...B ARNOUD CARP.

Helmond, Nd. Bt.

...nopel-Rood-Verwerij.

(2539)

...UT OP MOLENVLIET.

...teekende vraagt nog eenen

Secondant,

...voorwaarden:

... en inwoning; twee hon... ...**'s maands** en eene verhooging ... **gulden 's maands** bij het einde ...en van het tweede jaar.

...niet ongenegen eenen deelgenoot in zijne ...men.

L. BRAS.

Bij de Ondergeteekenden ontpakt:

Een **factuurtje** naar den laatsten smaak vervaardigde

GOUDWERKEN,

waaronder prachtige Garnitures,

ARMBANDEN,

Lange en Korte **Horologie kettingen, Manchetten**, **Hemd-** en **Vestknoopjes**. Een assortiment **Ringen**, enz., enz.

(2595) VAN WALCHEREN & Co.

Weder Ontvangen:

een factuur

HOLLANDSCH ZILVERWERK,

waarbij

prachtige EIJERSTELLEN, THEE- en KOFFIJSERVIEZEN, zeer net gedreven BEKERS, SCHENKBLAADJES, INKTKOKERS, THEEGARNITUREN, KINDERBEKERS, SERVETTEN BANDEN,

bij

(2654) OLISLAEGER.
Juwelier, Rijswijk.

Fraaije

Hollandsche Mahonijhouten

THEESTOVEN MET KETEL,

bij

(2645) CASSALETTE & Co.

Robes de Soie avec et sans dispositions,

do. barège à volants, et à double jupe.
do. tarlatane brodée, blanches et de couleurs.
do. organdi imprimé à volants.

Moiré antique blanche et noire.
Taffetas et satin blancs,
Taffetas noir,

PÉKIN NOIR. TRÈS-RICHE.
GUIRLANDES ET VOILES DE MARIÉES.
Coiffures en fleurs, plumes, chenille, etc.
Tarlatane blanche et de couleur.

Chapeaux pour dames et enfants.
do. d'amazones, en paille d'Italie.
Burnous et sorties de bal.

Corsets de Madame Coquelin.
Sous jupes nouvelles.
Rubans de taffetas assortis, de couleurs et de largeurs.
Cols vraie guipure.
Ouvrages commencés et corbeilles à papier.

Chez

(2663) L. LEJEUSNE.

Le 29 Août 1860.

De ondergeteekende heeft de eer het geachte publiek der residentie ***Japara*** te verwittigen, dat hij van af heden, een

TOKO te *Koedoes*

heeft **geopend,** zich in derzelver gunst aanbevelende.

J. MAIJER.

KOEDOES 24 Augustus 1860. (2652)

Debiteuren en **Crediteuren** des boedels van wijlen den Adjudant onder-officier Kwartier-meester W. F. GREEVE, overleden te LAHAT, worden verzocht binnen **drie maanden** opgave te doen aan de

Commissarissen des boedels
LUCAS, *2e Luitenant.*
VAN DEN SLAGT, *2e Luitenant.*

LAHAT, 20 Augustus 1860. (2673)

EEN GEEXAMINEERD ONDERWIJZER, meerdere vrije uren ter zijner beschikking hebbende, biedt zich aan tot het geven van PRIVAAT onderwijs, vooral ook om JONGENS voor te bereiden voor het **gymnasium.**

Adres La. Z.

(2659) LANGE & Co.

De Heeren **L. I. T. de Weitsel** en **A. M. C. de Weitsel** gelieve in HUN BELANG hun adres optegeven, ten einde BELANGRIJKE INFORMATIEN te ontvangen.

Adres Bureau dezer Courant onder Lr. E.
(2626)

De ondergeteekende, **Java** verlatende, verzoekt de nog op hem loopende pretentien ten spoedigste intedienen, zullende na zijn vertrek hoegenaamd geen betalingen voor hem gedaan worden.

(2629) G. KINDER.

Wordt Gevraagd:

EEN KLERK,

die eene goede hand schrijft en goed rekenen kan, tegen ***f 75.—*** salaris 's maands.

Reflecteerenden adresseeren zich ***franco*** onder Lett. M aan het bureau van den *Java-Bode.* (2670)

Een Scheepskapitein op de kust gevaren hebbende, en thans buiten betrekking zoekt eene **herplaatsing.**

Adres FRANCO Lett. P. bureau *Java-Bode.*
(2617)

TE HUUR een **HUIS**

in GANG KATAPANG (*Molenvliet*)

Te bevragen bij A. N. H. DE VOGEL.
(2631)

Een Huis TE HUUR

in **Gang Chaulan,** te aanvaarden 1e September.

Adres
(2662) E. CHAULAN.

TE KOOP **Het Huis,** staande en gelegen op *Rijswijk* naast de *Societeit de Harmonie,* thans bewoond door en toebehoorende aan den Heer **F. H. C. van Motman.**

Te bevragen bij

(2668) MACLAINE, WATSON & Co.

TE HUUR **Een HUIS,**

in Kebon Sirie, te aanvaarden met den 15 September a. s.

Adres
(2656) H. M. VAN DORP.

Nederlandsch-Indische Levensverzekering en Lijfrente-Maatschappij.

Bovengenoemde Maatschappij is bereid tot het aangaan van Contracten voor:

Afdeeling **I: LIJFRENTEN.**

Uitgestelde Lijfrente, over 1 tot 30 jaren ingaande.

Dito met **Wederverzekering,** als wanneer de Inlegsom aan Erven of Regthebbenden wordt uitbetaald indien de Verzekerde overlijdt, vóór ingang der Lijfrente.

Dadelijk ingaande Lijfrenten.

Uitzet-Fonds, om op 23jarigen ouderdom eene som gelds in éens te ontvangen.

Dito met **Wederverzekering.**

Opvoedings-Fonds, om van 16- tot en met 20-, of wel om van 16- tot en met 23 jarigen ouderdom jaarlijks eene som te ontvangen.

Dito met **Wederverzekering.**

Lijfrente op twee Personen,
Uitgestelde,
Dadelijk ingaande.

Afdeeling **II: LEVENSVERZEKERING.**

Kapitaal bij overlijden, te ontvangen door Erven of Regthebbenden.

Dito te ontvangen door eenen bepaalden persoon.

Weduwen Pensioen, *levenslang* te ontvangen door eenen *bepaalden* persoon, hetzij weduwe, kind of andere betrekking, ingaande bij overlijden van den *Verzekerde.*

Weezen-Fonds, om van af den dood des *Verzekerden* te ontvangen door kind of eenig ander *bepaalde* persoon, tot 20- of tot 23jarigen ouderdom.

Deze verzekeringen kunnen verkregen worden door contributien levenslang, gedurende 10 of gedurende 5 jaren.

Tijdelijke Levensverzekering.

Inlichtingen, Tarieven en Modellen verkrijgbaar op *franco* aanvrage.

De Directeur,
(2390) WIGGERS VAN KERCHEM.

Nederlandsch-Indische
ZEE-EN BRAND-ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ.

Bovengenoemde MAATSCHAPPIJ is voortdurend bereid tot het sluiten van verzekeringen tegen brand op **Woon** en **Pakhuizen, Meubilair, Koopmansgoederen,** enz., alsmede op **Fabrijken** en **Industrieële Etablissementen.**

Informatiën te bekomen bij de Directie te Batavia en bij hare Agenten de Heeren
B. KOPERSMIT & Co. te *Samarang*, en
FRASER, EATON & Co. te *Soerabaija*.

Namens de Directie:
WIGGERS VAN KERCHEM, *Direkteur.*
(2510) F. H. TIEDEMAN, *waarnemend* „

Paul van Vlissingen & Dudok van Heel van Vlissingen, van Heel & Derosne Cail & Co. — te Amsterdam.

De ondergeteekenden, agenten van voormelde fabrikanten, bevelen zich voortdurend aan, voor de levering van alle soorten van

MACHINERIEN en GEREEDSCHAPPEN.

Bestelingen kunnen ook gedaan worden bij de Heeren
J. C. van Eck en Co. te Soerabaija.
van den Broek en Feeckens » Samarang.
en Saportas en Co. » Cheribon.
E. J. Evers fabriek **Adiwerna,** » Tagal.
(2509) DÜMMLER EN Co.

PHOENIX FIRE OFFICE.

Gevestigd te LONDON sedert 1782.
ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz.,** zoomede op **Suiker-, Koffij- en Thée-Etablissementen,** tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . 1% 'sjaars

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . $1/2$% »

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machineriën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. $3/4$%

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . 1% »

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . $1\frac{1}{2}$% »

Op Schepen, liggende op Reeden. . . 1% »

E. MOORMANN & Co., te *Batavia.*
C. DAMNITZ & Co., te *Samarang.*
(2507) P. KERVEL & Co., te *Soerabaija.*

NOTHERN ASSURANCE COMPANY.
Opgerigt in 1836.
VOOR
Brand- en Levensverzekeringen.
Kapitaal 1,295,760 Pd. St.

De ondergeteekenden, Agenten van voornoemde maatschappij voor **Java** en de omliggende **Nederlandsche Bezittingen,** zijn thans bereid om aan verzoeken ter verzekering gevolg te geven.
(2506) MORGAN, MELBOURN en Co., *Batavia.*

HOLLOWAY'S PILLEN.

De geneeskundigen hebben tot hiertoe, in vele ongesteldheden heerschende in warme luchtstreken, maar al te vaak het gestel van hunnen patient nog meer vatbaar gemaakt voor ziekte door de te geweldige aanwending hunner medicijnen. Men nam te veel zijnen toevlugt tot krachtige purgatien en gevaarlijke delfstoffelijk bereide medicijnen die slechts een tijdelijk goed veroorzaken. Holloway's Pillen echter verzwakken noch putten de levenskrachten uit, in welk geval of welke krankheid ook, en ze laten nooit schadelijke gevolgen na. Dezelve ondersteunen en helpen de natuur terwijl ze de ziekte overmeesteren, en wanneer dus versterkt bespoedigen ze de genezing. Dezelve zijn bijzonderlijk gunstig in alle ongesteldheden der gal, ongeregeldheden der maag en lever en in koortsen, zon verbrandingen, enz. werken ze als een toovermiddel.

Doosjes Pillen à f 1.— f 3. — f 5 —.
Potjes zalf à f 1.— f 3.— f 5.—

Te Batavia bij S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas » M. S. Cheriman.
» Soeracarta » W. Veldman.
» Djocjocarta » Buijn & Co.
» Salatiga » Fr. Kruthoffer.
» Tagal » Wed. Dort.
» Cheribon » W. Galistan.
» Cheribon » M. Blok en Co.
» Samarang » H. L. Lijon en Co.
de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman en Co.
(2616)

Boekhandel van H. M. van DORP Batavia ontvangen:

WEITZEL, Batavia in 1858, of Schetsen en beelden uit de Hoofdstad van Nederlandsch-Indië f 5
GEERLING, Brievenboek . . . . „ 3.
BEETS, Camera obscura. . . . . „ 4.
JONATHAN, Waarheid en droomen. . . . „ 5.
BREMER, Huisselijk lief en leed 2 dl. . . „ 6.
BULWER, Mijn roman 4 dl. . . . . . . f 12.
(2621)

VOOR JONGELIEDEN:
CARTONS OM UITTESNIJDEN.

Waaronder: **Spoorweg station** te Amsterdam, Zwitsersche kerken; **Inneming eener vesting, en batterij à** —50 cents.
Bij
(2620) H. M. VAN DORP.

WISSELPORTEFEUILLES,
ROOD, GROEN, GRIJS EN WIT KANTOORBAND.

Te bekomen bij
(2624) H. M. VAN DORP.

Aunt Mavor's Toy books.

PETER PARLEY'S ANNUAL; — BIBLE STORIES; ONWARD; or, THE MOUNTAINS CLAMBERERS. HORACE AND MAX and more other books for Children with pictures.
(2619) H. M. VAN DORP.

Verkrijgbaar bij

G. KOLFF & Co.
te BATAVIA.

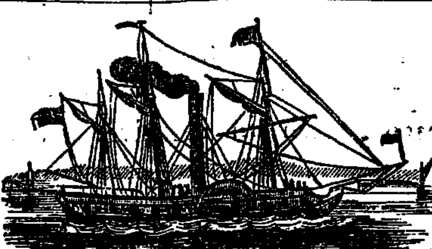
GANOT'S Leerboek der Natuurkunde, omgewerkt door P. VAN DER BURG. f 12.—
DELAUNAIJ. Mechanica. Tweede Druk. „ 10.—
MEMORANDUM voor den jeugdigen Zee-Officier f 12.—
RUST. Schets der Technologie. „ 8.—
KAISER. De Sterrenhemel verklaard derde Druk „ 9.—
GROOT MUNT- MAAT- en GEWIGT- BOEK Alphabetisch Vraagboek. „ 12.—
KOOPMANS-GOUDMIJN. Leerboek der Warenkennis. „ 6.—
KOOPMANS-MENTOR „ 3.—
HANDELSWERELD. „ 3.—
HANDELS-LEER. Praktische Methode van den Koophandel „ 10.—
(2655)

BOEKHANDEL W. OGILVIE.
Pas ontvangen:
ZEEMANS-ALMANAKKEN,
over de jaren **1861 & 1862**. (2625)

Wij betuigen bij dezen openlijk onzen dank aan den Heer H. WEGMAN, voerende het clipperfregatschip **ELECTRA,** voor de aangename behandeling gedurende den overtogt van het Nieuwe Diep naar Batavia.

D. H. VAN DER SLUIJS en echtgenoote.
A. J. ZIEGELER „ „
Mevrouw L. VERENET.
Mevrouw de Wed. J. A. BUIJN en familie,
BATAVIA, 25 Augustus 1860. (2628)

Naar Singapore.

Het vertrek van het Stoomschip
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
is bepaald voor de volgende MAANDEN, als:
SEPTEMBER, den 15den.
OCTOBER, „ 15den.
NOVEMBER, „ 15den.
DECEMBER. „ 15den.

Nadere inlichtingen te bekomen ten kantore der Ned. Ind. Stoomboot Maatschappij
(2651) MACLAINE, WATSON & Co.,
Directeuren.

STOOMGELEGENHEI

Naar **Samarang, Soerab Macassar, Timor Koep Delhi** en de **Molukkos** 24 uren na komst der verwacht wordende Landmail.

Naar **Muntok, Riouw** en **gapore** op den 5 Septemb

Naar **Pontianak** en **Singkaw** omstreeks den 10 September

Naar **Samarang** en **Soerabaia** den 5, 10, 20 en 25 van iedere maa
Nadere informatiën bij
W. CORES DE
BATAVIA, den 25 Augustus 1860.

STOOMBOOT OENARA

Het geregelde vertrek dezer Boot overeenstemming met andere stoom pen is vastgesteld als volgt:

Van Batavia naar Samarang Soerabaya.

Op den 15e en 30e van iedere
Informatiën bij
De Agenten,
(2646) LANDBERG, BEZOET DE BIE &

Het vertrek van de stoomb
SAMARANG PACK
naar PALEMBANG via MUNTOK is bepa 4 September e. k.
De Agenten,
(2647) BUIJS, JACOBSEN en

Passage naar Amster

wordt aangeboden met het Extra zeilend Fregatschip
BATAVIA
gevoerd door
Kapitein **D. Doornbos Bor**
toebehoorende aan de Heeren GEBRS. HARTS Amsterdam.

Deze bodem heeft uitmuntende inrigtin Passagiers, inzonderheid voor familiën, zij eene geheel afgezonderde kajuit aanwezig.

Aan boord bevindt zich een geëxamineerd gene
Het vertrek zal vermoedelijk einde Septemb Batavia plaats hebben.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij de geteekenden **alhier** en te **Soerabaija,** en Heeren DORREPAAL & Co. te **Samar** wien het plan der kajuit ter bezigtiging ligt.
(2658) SCHIMMELPENNINCK

Passage naar Neder

wordt aangeboden met het snelzeilend Bark
HOLLAN
kapt. B. AUFMORT

hebbende uitmuntende inrigtingen voor pas voerende EEN GEEXAMINEERD GEN

Het vertrek zal van hier plaats hebben tegen medio September.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij
De Agen
(2657) SCHIMMELPENNINCK

Naar Neder

wordt nog passage den voor een of twee P met het Nederlandsche
NOVA ZEM
Kapitein A. J. B. HOR
welke in de eerste dagen der volgende hier zal vertrekken.
Adres bij
(2634) J. CEZAR

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 29 Augustus 1860, N°. 69.

BEKENDMAKING.

...ge bekomen last wordt bekend gemaakt, dat Zijne ... de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verlee... Maandag den 3len September 1860, des morgens te negen ... het gouvernements hôtel te Rijswijk.

...hebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder ... bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den ...DANT VAN DIENST.

...ON. De Majoor-Adjudant,
...en Augustus 1860. R. F. DE SEIJFF.

Civiel Departement.

Ontslagen:

...verzoek, eervol, wegens ziekte, uit zijne betrekking, on... toekenning van wachtgeld, de derde kommies ter alge...ne sekretarie E. Bogaardt

... verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt ... pensioen, de gewezen klerk op het adsistent-residentie-kan... te Ledok (Bagelen) J. A. Israël.

Ontheven:

...verzoek, eervol, wegens ziekte, van de verdere vervulling ...er betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de kon...leur der inkomende en uitgaande regten te Samarang L. van ...r Vinne.

Benoemd:

...ndumeester te Bezoeki, J. C. G. S. van Kraaijenoord, se...taris van die residentie.

Militair Departement.

Ontslagen:

...n verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud ... regt op pensioen, de eerste luitenant der infanterie W. F. ...Gosenson.

..., uit zijne betrekking, de magazijnmeester bij het buskruid...azijn voor partikulieren en de marine te Soerabaija W. F. ...jong.

Verleend:

...jarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infan... L. Ullmann.

...jarig verlof naar Nederland wegens ziekte, aan den eer... luitenant der infanterie J. H. C. W. M. J. Gerlach.

ADVERTENTIEN.

POSTKANTOOR.

...Direkteur der posterijen te Batavia herinnert bij deze be...hebbenden, dat de eerste mail-stoomer in September den 8sten ... vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, ... postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op

...ijdag den 7den September aanst.

... avonds te 8 uren, voor Europa, Britsch-Indië, China ..., enz.

... voor Banka, Palembang, Biliton en Riouw.

...elling van doorgekapt kopergeld.

... direkteur der produkten en civiele magazijnen maakt bekend, ... op Zaturdag den 29sten September aanstaande, bij 's lands ... te Soerabaija in het openbaar zullen worden verkocht.

... p. m. 400,000 Amst. ponden doorgekapt kopergeld,

... de monsters ter bezigtiging liggen op de door de be...hoofden van gewestelijk bestuur aan te wijzen plaat...

...verkoop zal plaats hebben op de voorwaarden, als die, op... in de Javasche courant van 2, 6, 9, 20 en 23 Junij jl. ..., 45, 46, 49 en 50.

... direkteur der produkten en civiele magazijnen maakt bekend, ... Vrijdag den 28sten September 1860, des morgens te negen ... overeenkomstig het reglement op het houden van uitbeste... staatsblad 1829 no. 67, ten kantore van den resident van ... eene openbare uitbesteding zal worden gehouden, voor den overvoer te water van gouvernements produkten, peulvruchten, materialen, geld en andere goederen van Karang Sambong, naar Indramaijoe en den opvoer van zout van daar naar eerstgenoemde plaats, gedurende de jaren 1861 tot en met 1865.

De voorwaarden der uitbesteding liggen ter inzage voor gegadigden ten residentie-kantore voornoemd.

Gegadigden worden verzocht, hunne inschrijvings-billetten tijdig in te zenden en om bij de uitbesteding tegenwoordig te zijn, dan wel zich door gemagtigden te doen vertegenwoordigen.

De Direkteur der Burgerlijke Openbare Werken herinnert belanghebbenden dat de termijn bij zijne advertentie van den 25sten Junij jl., no. 60, gesteld voor de indiening van inschrijvings-billetten voor de levering te Indramaijoe van:

250,000 stuks hard graauwe Waalmoppen,

den 3den September aanstaande verstrijkt.

De resident van Batavia maakt mits deze bekend, dat op Dingsdag den 4den September aanstaande, des voormiddags te 10 uren, bij afslag, doch overigens overeenkomstig de bepalingen van het reglement op het houden van uitbestedingen, gearresteerd bij staatsblad 1829 no. 67, te zijnen burele publiek zal worden uitbesteed het

transport van zout van Batavia naar Tangerang.

De uitbesteding zal tweeledig plaats hebben, namelijk voor het jaar 1861 en voor de jaren 1861 tot 1863.

Voorwaarden en begrootingen liggen voor belanghebbenden ten residentie kantore ter inzage.

Bij het marine-etablissement te Onrust zijn tijdelijk benoodigd veertig bekwame scheeps-timmerlieden.

Gegadigden tot de levering vervoegen zich ten spoedigste aan het bureau van den wd. Hoofd-Administrateur der Marine.

VENDUTIEN.

Op Donderdag den 30 Augustus, voor het kommissiehuis van Gebrs. Veit, op Passer Senin.

en

Voor het kommissiehuis van Abeelen, Dennison & Co.

Op Vrijdag den 31 Augustus, voor het kommissiehuis van Cassalette & Co.

Op Maandag den 3 September, voor het kommissiehuis van van Slooten, Morgan & Co.

Op Dingsdag den 4 September, voor het kommissiehuis van John Pryce & Co.

Op Woensdag, den 5 Septembee, voor het kommissiehuis van Gebrs. Roselje & Co.

en

Op het Heemradenplein, door Cassalette & Co.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van Woensdag jl. worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door G. F. L. van Hemert te Batavia, van wijlen den 1sten luitenant-kwartiermeester der militaire administratie W. J. Liefveld.

Door de Kommissarissen te Samarang, van wijlen den 1sten luitenant-kwartiermeester D. Boer.

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 25 tot en met den 27 Augustus.

HOTEL DER NEDERLANDEN. E. Sauerbier, Mevrouw Sauerbier, J. E. Sauerbier, Mejufvr. ~~Sauerbier, van Nederland. —~~ Bernstein, van Gadok. — J. N. Slegt, van Batavia.

HOTEL WILLEM II. H. Hop, van Tjicao.

JAVA HOTEL. W. F. Reif, van Amboina. — C. A. Prins, van Macassar. — P. J. Dumoulin, van Rotterdam. — Mejufvr. R. C. Dumoulin, van Idem. — Mejufvr. G. M. J. Dumoulin, van Idem. — J. H. Pickrell, van Hongkong. — J. Fokkes, van Idem.

WIJ HEBBEN GEEN SCHULD.

Te regt naar onze meening is de opvatting van het Handelsblad, dat alle beschaafde mannen in zekere mate solidair aansprakelijk zijn voor hetgeen plaats grijpt in de geschiedenis van het volk, waartoe zij behooren. In dien geest is het stuk „de Europesche soldaat in Indië" geschreven. Niet wordt daarin van het gouvernement, maar van *ons* gesproken. Nederlanders aan wie in zoo ruime mate is toegelaten, hunne gedachten en bespiegelingen over den openbaren gang der zaken kenbaar te maken, kunnen daarop een wezentlijken invloed uitoefenen, en deelen daardoor in den roem of in de fouten van hun gouvernement. De vreeselijke vraag in het genoemde stuk gesteld wordt daarin beantwoord op eene wijze, waarmede wij ons niet kunnen vereenigen, en meenen het van onzen pligt daartegen op te komen.

In de eerste plaats wordt ons verweten, dat wij den soldaat verstooten, en wij hem als een paria behandelen in tegenstelling met de behandeling, die hij in Europa ondervond, waar hij zijns gelijken ook buiten de kazerne heeft. Dat verwijt is niet billijk; wij kunnen met den besten wil der wereld hier niet scheppen dien stand, waaruit de soldaat in den regel zelf zijn oorsprong heeft; — maar zelfs in Nederland zal de vreemdeling-soldaat zeldzaam door de burgers worden aangehaald en het verkeer met hem druk zijn. Gewoonten en neigingen van den vreemdeling en van den Hollander verzetten zich tegen een vertrouwelijken omgang. Het lot van den soldaat in Nederland is wel beter, evenzeer als het levensgenot voor ons allen ginds grooter dan hier is, — maar door eene omstandigheid die door ons niet is te veranderen — namelijk door het klimaat.

Dat de soldaat uit een oneindige hoogte door zijne officieren zou behandeld worden, is als regel niet juist geoordeeld; dat kan niet waar zijn, omdat als regel elk officier er zich op toelegt, om de kunst meester te worden van goed met de soldaten te kunnen omgaan. Een officier die altoos straffen moet opleggen, onder wiens bevelen bij voortduur vertoon van weerzin en verzet zich opdoet, wordt met zwart krijt aangeteekend, en ziet zich weldra in zijne promotie gestuit.

Als regel bewegen de officieren zich tusschen twee oogmerken; het eene is om zich bij de troepen bemind te maken, en het tweede om den troep in orde te houden. Het eerste is niet te bereiken door den soldaat op eene kwetsende wijze te bejegenen.

Nopens de aardigheid van den franschen soldaat, die de hoop niet opgeeft maarschalk van Frankrijk te worden, brengen wij in het midden, dat wij koele Hollanders zulke luchtige gezegden weinig tellen, maar dat bij ons de weg open staat, meer dan elders anders in de wereld, voor knappe en geschikte menschen om tot de hoogste waardigheden op te klimmen. De geschiedenis van onze voornaamste mannen toont dat genoegzaam aan — en elk oppassend bekwaam soldaat kan officier worden, en het is dus onjuist, dat *hier* hem alle hoop en uitzigt ontnomen is.

Omtrent het feit van het verbod door den majoor Smits is ons niets bekend; maar het zou ons weinig verwonderen, of daarvan bestaat eene lezing, waardoor de verklaarbaarheid er van zeer vergroot zou worden. In elk geval zou zulks een op zich-zelf staand feit zijn.

De geachte redakteur van het Handelsblad wete, dat vele der vreemdelingen, welke te Samarang en op Willem I deel hadden in het vermetel en dolzinnig opzet, reeds op hunne reize herwaarts pogingen in het werk hebben gesteld, om zich van den bodem, waarmede zij uit Europa kwamen meester te maken; om daarmede, nadat zij hunne officieren begeleiders zouden vermoord hebben, naar Brazilie te stevenen.

Het middel om zulke menschen door zendelingen tot mildere gedachten en gevoelens te brengen kon altoos beproefd worden, maar het is onze schuld niet, dat Italie of Zwitserland zulke bandieten voortbrengen. Het ware beter zulke onvergenoegden in hun eigen land te laten, ofschoon ons dan de gelegenheid geheel ontnomen wordt, hunne verbetering te beproeven door middel van godsdienstige bijeenkomsten onder de leiding van Duitsche zendelingen.

» Waren de Zwitsers van Samarang lafaards?" wordt er gevraagd. Och, eenvoudige Hollandsche jongens, welke nimmer van een opzet als waarvan hier sprake is, zelfs kunnen droomen, zijn helden — wat doet het ter zake, dat eenige boosdoeners misschien geen lafaards zijn! Dat het leven te velde voor den soldaat aangenamer is dan in de kazerne, laat zich gemakkelijk begrijpen; dat de discipline in het garnizoen van een kleingeestiger aard is, wordt toegegeven, maar dat alles brengen de omstandigheden onvermijdelijk mede. Op een expeditie zijn ook geheel andere behoeften, dan de zamenleving in de kazerne vereischen. Maar als Garibaldi's helden in Italie geen werk meer vinden en het bij ons zoeken op Java, dan moeten zij zich onderwerpen aan de regelen, welke voor de garnizoenen zijn vastgesteld.

Jaar aan jaar worden maatregelen getroffen, om het lot van den soldaat te verbeteren. Dat ligt in den aard der zaak; de noodzakelijkheid dwingt er toe — het stuk van het Handelsblad zal daartoe eene aansporing zijn — maar laten wij ons toch niet met eene schuld beladen, die de onze niet is.

BATAVIA.

De *Javasche Courant* no. 67 bevat berigten over de *Nederlandsche Maatschappij van Weldadigheid*, waar~~van kommissarissen zijn voor Nederlandsch-Indie de~~ HH. G. H. Uhlenbeck, H. P. Barkmeijer en J. J. van Emmerik. Die derhalve roeping gevoelt, iets bij te dragen voor deze maatschappij, weet tot wien hij zich heeft te wenden.

— In no. 68 derzelfde Courant vindt men de koninklijke besluiten betreffende de predikants-traktementen, en die van de zending der heeren Stieltjes en Dixon, alle reeds vroeger door ons medegedeeld.

— Uit den stand van den staat van het rijstgewas, voorkomende bij hetzelfde no. zien wij, dat het rijstgewas op ultimo Julij stond:

Zeer gunstig: in Batavia, Buitenzorg, Japara en Banjoemaas.

Gunstig: in Bantam, behalve in de afdeelingen Serang en Tjilegon, Preanger Regentschappen, Cheribon, Tagal, Soerabaija, Pasoeroean, Probolingo, Bezoeki, Banjoewangi, Bagelen, Kadoe, Madioen en Kediri.

Vrij gunstig: in Krawang en Patjitan.

Ongunstig: in Pekalongan en Samarang.

Van Rembang en Madura zijn geen opgaven ontvangen, evenmin als naar gewoonte van de vorstenlanden.

Zuid-en Oosterafdeeling van Borneo.

Amandit. De vroeger zeer vijandige bevolking tusschen Amawang en Panti Ambawang is nu bijna geheel onderworpen en heeft een schoon bewijs dier onderwerping gegeven door een goeden weg met stevige rivierovergangen tusschen hare beide woonplaatsen daar te stellen. De bewoners keerden overal naar de menigvuldige aan dien weg gelegene kampongs terug, en de hoofden kwamen zich meer en meer onderwerpen. Talrijke gedurende de maand Julij van Amawang uitgezondene patrouilles ontmoetten geene vijandelijkheden van eenig belang.

In het oostelijk gelegene gebergte van het landschap Alai hield de vijand zich onder Demang Lehman in kleinen getale op. Van daar kwam hij nu en dan de ons goed gezinde kampongs lastig vallen. Aanhoudend werden van Barabai en Panti-Ambawang patrouilles uitgezonden, om den vijand op te zoeken en afbreuk te doen. Die onder den kapitein Bode van 29 Junij tot 2 Julij ontmoette op de hoogte van Batoe Aboe eenige opstandelingen, waarvan drie werden gedood; verder rukte zij tot Aboe, alwaar nog een paar hunner werden nedergelegd. Bij kampong Soengei Gatab werd de patrouille nogmaals beschoten, wanneer een onzer gewond werd; de vijand kreeg eenige gekwetsten en verdween spoedig.

Eene belangrijker patrouille werd van Barabai uitgezonden onder den kapitein Rhode en den 1sten luitenant Streugnart, naar het Noorden in de rigting van Lampehon. Den 19den Julij geraakte zij bij Batoe Mandi slaags, alwaar de vijand eenige versperringen had aangelegd; hoewel met goed geweervuur verdedigd, werden die versperringen met den stormpas genomen en de vijand gedurende een geruimen tijd achtervolgd;

bij deze patrouille verloren wij een inlaud. fuselier, terwijl de luitenant Strengnart door een kogelschot in het been, dat hem evenwel het gebruik van dat lid niet zal benemen, buiten gevecht werd gesteld. Zoodra de toestand der troepen het zou gedoogen, zoude deze togt worden hervat. De kommandant van Amoenthai is met den kapitein van Oijen, 120 man en een 3ponder den 3den Augustus te Batoe Mandi met den vijand slaags geweest, alwaar tusschen den weg van Lampehon en Barabai eene benting was opgerigt. Ons verlies bedroeg bij die gelegenheid 1 Eur. korporaal en 25 ligt gewonden, meestal door randjoes. In het landschap Alai, waar de bevolking steeds bezig was met de wegen in goeden staat te brengen, stonden de zaken dus vrij goed; er moest echter streng gewaakt worden tegen verraad, daar op den 28sten Julij eenige muitelingen, voorgevende lansen te koop aan te bieden, plotseling in het gezigt der benting een kettingganger zwaar verwondden, een ander vermoordden en kort daarna spoorloos verdwenen.

Tegen het einde van de maand Junij hebben eenige kooplieden aan de bezetting vergiftigde levensmiddelen verkocht, die echter gelukkig geene slagtoffers maakten.

Amoenthai.— Eene kolonne, sterk 4 officieren, 1 officier van gezondheid en 65 bajonetten met een houwitser, zoo mede een honderdtal hulptroepen van den radhen Adipati kwam na vier marschdagen en eenige kleine schermutselingen met den vijand, dien zij voor zich uitdreef, den 9den Julij aan de zamenvloeijing der Tabolong Kiri en Kahan, alwaar men voornemens was eene versterking aan te leggen. In den nacht van den 9den op den 10den werd iets beneden Tabalong gebivouakkeerd. Des avonds om 6½ uur en later om 10 uur, werd het bivouak door den vijand hevig beschoten; welk vuur beantwoord werd met eenige geweer- en een paar kartetsschoten, waarop de vijand terugtrok. Aan onze zijde sneuvelde een kettingganger; groote bloedsporen aan de zijde van waar de aanval was geschied, getuigden den volgenden dag, dat de vijand veel geleden had. Eenige op den 10den, 11den. 12den en 13den uitgezondene patrouilles hadden allen ontmoetingen met den vijand, waarbij zij den vijand steeds gesneuvelden bezorgden. Aan onze zijde sneuvelde slechts een man der hulptroepen, terwijl eenigen randjoe-wonden bekwamen.

Intusschen was men ijverig werkzaam geweest met het aanleggen van eene gepalissadeerde redoute, welke den 14den Julij zoover gevorderd was, dat zij door 50 met geweren gewapende hulptroepen kon bezet worden, terwijl 1 houwitser en eene kleine 1 ponder in batterij werden gezet. De 2de luitenant van der Wijck bleef in die versterking als kommandant achter; terwijl de overige toepen naar Amoenthai terugkeerden. Op den terugtogt werden verscheidene kleine voordeelen op den vijand behaald, maar erlangde men tevens de overtuiging, dat de vijand zich ten noorden van Tabalong in grooten getale ophield.

Volgens berigten hadden de opstandelingen te Mihiem en Moeara Ajoe een paar bentengs, van waar zij hunne vijandelijkheden in de rigting van Tabalong en Batang Batangan ondernamen. Van Tabalong had men berigten tot 29 Julij. De versterking aldaar werd dagelijks door den vijand beschoten, doch trok steeds terug, wanneer uit de benting gevuurd werd. Den 27sten Julij was 's morgens vroeg 1 sergeant met 20 bajonetten, noordwaarts langs de Tabalongrivier op patrouille gegaan; nauwelijks was deze ¼ uur vertrokken, of de opstandelingen deden een meer ernstigen aanval op de benting, die echter zonder veel moeite werd afgeweerd; op het hooren van het vuur, keerde de sergeant terug en kwam nog bij tijds, om den vijand in den rug aan te vallen en eenigen afbreuk te doen. Een transport vivres, dat op den 22sten Julij van Amonthai naar Tabalong onder den sergeant Tiernego met 24 man gezonden was, werd onderweg herhaaldelijk aangevallen. De sergeant Tiernego wist echter de aanvallenden gelukkig van zich af te houden en kwam den 25sten Julij behouden te Tabalong aan. — Wegens de groote distantie is de bezetting aldaar versterkt met 1 officier en 25 bajonnetten. Amonthaij is mede versterkt door 1 officier en 20 man en een bergstuk uit Amawang en 2 officieren en 40 man van Bandjermassing en Martapoera. Volgens vrij stellige berigten zijn de meeste hoofden der Kapoeas, eenige uit Pasir en Koesan bij de vrij talrijke troepen van Antasari, wiens magt te Korrow meer en meer toenam. Hij wachtte op eene vereeniging met Hidaijat, die langs de oostelijke grenzen van de bovenlanden te Tengaron afkwam, onderweg alles aanwervende, om daarna gezamentlijk de Benoa Lima aan te vallen. In het landschap Riam Kiwa en wel van Tengaron, Baleh en Moengoe Tajoe uit zijn mede eenige patrouilles uitgezonden. De belangrijkste waren die van den luitenant Bakker van 19 tot 21 Julij, en van den luitenant Cavaljé op den 10den Julij. Allen hadden kleine ontmoetingen met de opstandelingen, die daarbij eenig verlies leden. Aan de bevolking van Baleh was eene publikatie gezonden, waarbij beloofd is, dat haar geen overlast zoude worden gedaan, mits zij zich van verdere vijandelijkheden onthield. Eene dergelijke publikatie is ook naar de omstreken van Moengoe Tajoe gezonden.

Riam Kanan. Op het berigt, dat zich te Mangapan eene menigte kampongbewoners ophield, werd de kapitein Graas uitgezonden, om de vlugtelingen aan te sporen en des noods te noodzaken, naar hunne kampongs terug te keeren, wijl Mengapan tevens den opstandelingen tot toevlugtsoord diende, alwaar zij door de genoemde vlugtelingen met leeftogt geholpen werden. Eene kolonne onder den kapitein Graas rukte den 2den Julij derwaarts over Karang Intan en Wang Bankol; tevens ging eene tweede kolonne van 50 bajonetten onder kapitein Schiff uit, om te trachten Mengapan langs Goenang Lawak te bereiken alwaar de twee kolonnes zich zouden vereenigen, daar gezamentlijke dagen rond patrouilleren en de omstreken zoo noodig zuiveren. Den 4den Julij kwam de kolonne Graas bij den heuvel Moengoe Talouw, alwaar zij plotseling door eenige schoten begroet werd en een flankeur sneuvelde; de hoogte werd spoedig bestormd en de vijand verdreven, die naar een anderen heuvel trok en van daar ons weder bestookte, terwijl de gesneuvelde begraven werd; deze heuvel werd ook spoedig bestormd en 5 vijanden dood op de plaats gevonden. Aan onze zijde werden 2 inlanders buiten gevecht gesteld. Achter een derde positie terug getrokken, beproefde de vijand ons nog tegen te houden, doch werd ook uit die positie verdreven, hetgeen weder het leven van een inlandsch soldaat en van een koelie kostte. Eene zware versterking, die achter die 3de positie lag, werd niet verdedigd. Men vond aldaar een bivouak voor 80 man. De gidsen waren weggeloopen en het was meer dan waarschijnlijk, dat zij de onzen opzettelijk midden in het vijandelijk vuur gebragt hebben. Den 6den Julij werd na een zeer moeijelijke marsch door de wildernis, waarin men zich volgens het kompas een weg moest banen, Mengapan gelukkig bereikt. Vervolgens bereikte men den 7den Tewinggang; den 8sten Julij werd Pamatan bezocht en den 9den Julij de terugmarsch aangenomen naar Wang Bankal; onder weg ontmoette men den kapit. Schiff.

Op het berigt, dat pangeran Amin-Oellah en Hadji Joesoep, hoofd der opstandelingen in de Tanah Laut, zich te Mangepan vereenigd hadden om den kapitein Graas aan te vallen, was de kapitein Schiff den 8sten Julij vroegtijdig van Tarion opgebroken, om den kapitein Graas te ondersteunen; te 9½ uren ontdekte de voorhoede een huis, dat door eene vijandelijke wacht scheen bezet te zijn; het gelukte de onzen het huis te omsingelen en van de 16 zich daarin bevindende opstandelingen 15 te dooden. Aan onze zijde waren slechts twee gewonden. Dit huis en eenige in den omtrek staande met padi gevulde vijandelijke woningen werden in de asch gelegd. Den volgenden dag had de vereeniging met de kolonne Graas plaats, waarop men gezamentlijk naar Martapoera terugkeerde. Vermits het duidelijk was geworden, dat vijandelijke benden zich in den omtrek van Riam Kanan ophielden, werd besloten aldaar tijdelijk een post te leggen van 1 officier en 35 manschappen, om het omliggende terrein te zuiveren, te trachten de weggeloopenen terug te krijgen en de bevolking vertrouwen in te boezemen. Dien ten gevolge trok op den 15den Julij de luitenant Haniming naar de Boekit Briasma Ketjil, een paar uren boven Goenoeng Djabok gelegen, en legerde zich op den top van dien heuvel, alwaar eene loods was opgerigt en waar hij zich van eenige rolsteenen eene soort van defensief bivouac maakte. Dagelijks werden van daar uit patrouilles in den omtrek gemaakt, hetgeen ten gevolge had, dat de bevolking tusschen dien post en Martapoera naar hare kampongs terugkeerde en de rondzwervende benden zich meer en meer verwijderden.

Eene patrouille van uit Martapoera voorbij Goenoeng-Lawak en over Goenoeng Basar had tusschen den 23sten en den 28sten Julij geene vijandelijke ontmoetingen. Den 10den Augustus is de post van Boekit Briasma Retjil weder op een ander meer voorwaarts gelegen punt overgebragt.

Tanah-Laut. Eenige weinig belangrijke patrouilles hadden den 7den Julij onder den kapitein Boudier en den 24sten onder den adjudant dienstdoend officier de Rooij plaats, tegen den zich weder in deze landstreek vertoonenden hadji Bojasin. Van meer beteekenis was die op den 27sten Julij onder den kapitein Boudier. In een begroeid terrein had Bojasin een viertal verhakkingen links en regts van het pad bedekt; terwijl het geheele pad door wolfskuilen en randjoes was onbruikbaar gemaakt. Onze troepen kregen op die plaats een hevig vuur, doch verdreven den vijand uit zijne versperringen, hem 15 dooden en geblesseerden bezorgende. Aan vervolgen viel, door het uiterst moeijelijk, begroeid terrein, niet te denken. De door zijn moedig gedrag bekende sergeant Groell werd hier doodelijk getroffen; twee inlandsche fuseliers bekwamen kogel- en verscheidene andere randjoe wonden. Men bereikte Talaga, doch ten gevolge der vermoeijenis en den last van het vervoeren der geblesseerden werd de patrouille niet verder uitgestrekt. De bevolking van Baloe Tonkgo, Tabanio en Radangan en die van de kampong langs de Tabanio-rivier kwamen meer en meer terug.

In het landschap Maloeka werden den 23sten Julij zes door den krijgsraad gekondemneerden ter zake van moord op den vroegeren posthouder van Tabanio, gehangen, welk vonnis bij de bevolking eene goede uitwerking scheen te hebben. Zij schijnt door het verblijf in de wildernissen aan ziekten geleden te hebben. Bij de opstandelingen schijnt groot gebrek aan rijst en zout te bestaan. De bevolking is bij publikatie voor hadji Bojasin gewaarschuwd. De moefti en eenige gegoede inlanders van Bandjermasing zijn naar Maloeka gegaan, om de ingezetenen te overtuigen van het nadeel, gelegen in het heulen met den vijand. De arbeid aan de bruggen en wegen begon in de Tanah-Laut geregelder te geschieden.

In de Kapoeas blijft alles voordeelig gaan. De permanente versterking is bijna voltooid. Toemengoeng Moeda en toemengoeng Singga Djaija (de twee voornaamste hoofden der Beneden-Kapoeas) hebben zich onderworpen. Tevens bragten zij de tijding mede, dat djoeragan Kaul, hoofd der Midden-Kapoeas, ook tot dat doel wilde afkomen.

Kahajan. De versterking aldaar vorderde goed en de rapporten behelsden slechts gunstige berigten.

Ofschoon de aanwezige krijgsmagt voldoende is, om de opstandelingen, die zich nergens meer ernst tegen onze troepen verzetten, zullen ten allen overvloede drie kompagnien versche troepen van Soerabaija naar het tooneel des oorlogs vertrekken, om de demping van den opstand te bespoedigen.

Batavia. — Het getal aanvragen voor plaatsing op het Gymasium Willem III bedraagt thans 83, waarvan 2 externes.

Niet waarschijnlijk zullen vooreerst meer dan 80 jongelingen kunnen aangenomen worden, terwijl bij latere gelegenheid tot plaatsing van meerdere, hetzij door bijbouwing of vacature, de kandidaten (mits voldaan hebbende aan het admissie-examen en tien jaar oud zijnde,) zullen aangenomen worden, in volgorde van den datum van inkomen der aanvrage bij het kollegie van kuratoren.

Daar het gebleken is, dat eenige ouders of voogden het admissie-examen hebben doen afleggen door hunne zonen of pupillen, zonder tijdig de aanvragen aan het kollegie van kuratoren te doen, is het niet overbodig optemerken, dat hoezeer het verzuimen van dit laatste daarom plaatsing niet uitsluit, de jongelingen echter daardoor een later nommer op de kandidaten-lijst en gevolgelijk eene latere plaatsing zouden kunnen erlangen, dan zij zouden hebben, indien hunne ouders of voogden daarvan aan het kollegie van kuratoren kennis geven, zoodra het voornemen bestaat, hen, hetzij bij den aanvang van een volgend studiejaar, hetzij bij het bereiken van den gevorderden leeftijd, aan de lessen te doen deelnemen.

— Gedurende de maand Junij 1860 is aan ingaande en uitgaande regten op Java en Madura ontvangen eene som van *f* 998,451:65.

De ontvangst over de zes eerste maanden van 1860 bedraagt . . . . *f* 4,694,615.[illegible]

Hieronder is echter begrepen:

Aan fictieve regten op gouvernements produkten . . . *f* 564.316:04⁵
Aan terugbetaalde regten » 67,528:51⁵

» 631,644:56[illegible]

Zuivere ontvangst *f* 4,062,670:9[illegible]

Gedurende de zes eerste maanden van 1860 is meer ontvangen dan over denzelfden tijd in:

1858 . . *f* 738,500:26⁵.
1859 . . » 963,986:90⁵.

Samarang. — Ten vervolge van het voorkomende in de Javasche Courant van 18 Augustus 1860 no. [illegible] kunnen wij mededeelen, dat te Samarang en te Ambarawa alles rustig is. Met de instruktie in zake van de onder de Europesche troepen te Samarang plaats gehad hebbenden opstand, is men zoo ver gevorderd, dat men weet, wie de belhamels en de voornaamste deelgenooten zijn geweest. Alle krachten worden ingespannen om spoedig tot een goed en afdoend einde te komen.

Celebes en Onderhoorigheden. — Julij.) Het onderzoek der Sandjaische landen ondervond veel vertraging door de ongunstige weêrsgesteldheid. Vermits de Bonische gekommitteerden tot regeling der grensscheiding van die afdeeling nog niet aangekomen waren, werd besloten met de Goasche gekommitteerden alleen het terrein in oogenschouw te nemen, ten einde tot eene regeling te kunnen geraken.

Kraeng Segeri, de zoon van den leenvorst van Boni, is te Balangnipa aangekomen, tot vereffening van uitstaande zaken. Hij houdt zich in de kampong Bola tengé (Boni) aan den linkerover der Tangka op. Volgens zijne verklaring was Aroe Oedjoeng, in het laatst der maand Junij ll. te Tjinrana in Boni gearriveerd en had zich in de nabijgelegene kampong Palima gevestigd; ook deelde hij mede, dat nog onderscheidene uitgewekene Boniers binnen Boni waren teruggekeerd en aldaar rust heerschte.

De baai van Kendari werd door den sekretaris voor de inlandsche zaken aan boord Z. M. stoomschip *Reijnier Claassen* bezocht. Bij die gelegenheid had er eene ontmoeting plaats met den Vorst van Laiwori, waarbij het in 1858 geslotene en bekrachtigde traktaat uitgewisseld, koffij-zaad ter aanplanting afgegeven en van den uitslag van den Bonischen oorlog mededeeling gedaan werd.

Den 11den Julij ll. is de vorstin van Sanraboni te Makasser in hare waardigheid bevestigd; tevens is met haar eene nieuwe overeenkomst gesloten.

Den 31sten daarop volgende is te Makasser aangekomen een gezantschap van Soppeng, ter overbrenging van een brief van den vorst van dat rijk en ter aanbieding van twee paarden als geschenk. Ook de Vorst van Soppeng maakt aanstalten om naar Makasser over te komen, doch ondervindt daarin vertraging ten gevolge van oneenigheid tusschen Prins Ambona Saleke en Aroe Bila, lid van den rijksraad.

Uit een rapport van den hoofd-zendeling Djaja omtrent zijn wedervaren en bevinden op zijn togt naar Wadjo, Sidenring, tot overbrenging van aan de vorsten van Wadjo en Sidenring gerigte brieven, blijkt, dat deze laatste voornemens is naar Makasser op te komen, nadat de zaken van Wadjo en de Adja Tamparang, (daarmede doelende op het kontrakt met Wadjo, op Datoe Sawito en op de opvolging in Soepa) in orde zijn gebragt. Beiden doen al het mogelijke, om de Wadjorezen tot het sluiten van een traktaat over te halen.

Voorts wordt medegedeeld, dat Pamadan Roekka, zoon van de onttroonde vorstin van Boni, tot Vorst van Soepa is gekozen, doch nog niet is gehuldigd, omdat zijne moeder nog bevreesd is. Aroe Pasempa en Datoe Sawito blijven volharden in hun voornemen om vergiffenis te vragen.

Z. M. stoomschip *Reijnier Claassen* bezocht in Junij ll. met den sekretaris voor de inlandsche zaken het eiland Boeton, alwaar een tweede steenkolen loods werd opgerigt.

Op dienzelfden togt is ook de geheele Noordkust van het eiland Floris bezocht. Van lieden, uit handen der zeeroovers ontsnapt, zijn bij die gelegenheid nuttige informatiën verkregen tot tegengang van den zeeroof.

Genoemd stoomschip is later naar Mandhar, Kajeli, Palos en Tontoli vertrokken, ten einde rekenschap, schadevergoedig en bestraffing of uitlevering van schuldingen te vorderen wegens gepleegden zee- en strandroof, den stand van zaken op te nemen, onderzoek te doen nopens de zeerooverij, brieven over te brengen en het traktaat met Tontoli uit te wisselen.

Tusschen Bima en Dompo, alsmede tusschen dit laatste rijkje en Sangar hebben aanhoudend grensgeschillen plaats, welke herhaaldelijk de tusschenkomst van den gezaghebber te Bima vorderen, zonder dat het dezen ambtenaar gelukken mogt eensgezindheid tot stand te brengen. De Dea Ranga (rijkbestierder) van Soembawa is onlangs overleden; er bestond oneenigheid over zijne vervanging. De gewezen Dea Ranga, genoemd Sahame, verkeerde in verzet tegen den [illegible]

In de afdeeling Makasser is de padi oogst afgeloopen en kan als vrij gunstig worden beschouwd. In het oostelijk gedeelte echter viel de oogst tegen. In de Noorder- en Zuider distrikten was hij voor het groot-

...kte afgeloopen en hield men zich onledig met ...itieven aanslag van het padigewas. In de afdee... ...hain en Boelekomba was men met den aan... ...k, bezig, terwijl deze in de afdeeling Sin... ...afgeloopen. De aanplant van djagonggewas in ...ling Saleijer stond door gebrek aan regen niet ...de voorraad rijst onder de bevolking was gering. ...weêrsgesteldheid over dag was gedurende de maand ...te Makasser drukkend heet met hevige winden, ...nachts scherp koud.

...afdeelingen Sindjai en Bonthain en Boelekom... ...eenige regenbuijen. In de overige afdeelin... ...ef het droog.

...r zekeren inlander Sawedi van Poeloe Salimo is ...policie gerapporteerd, dat hij van Mandhar ko... ...op de hoogte van Balangnipa door vier roovers... ...en is aangevallen; naar Balangnipa gevlugt, ...aldaar door den Soelewatang Mompi beroofd ...e lading koffij, p. m. *f* 570 aan geld en eenige ...goederen van waarde. Z. M. stoomschip *Reij...ssen* vertrok derwaarts tot het instellen van ...derzoek.

...den heer Schmidt, handelaar te Makasser, is ...om te Pankasalo een steenen- en pannenbak... ...te rigten.

...ndel en scheepvaart gedurende de maand Julij ...vrij levendig. Uit de afdeeling Sandjai werden ...ols koffij uitgevoerd, terwijl uit Bonthain en ...mba verscheidene praauwen met rijst enz. naar ...vertrokken.

...kasser kwamen in die maand van Java en el...: 10 rāschepen onder Nederlandsche vlag en ...sche vaartuigen en vertrokken van daar 13 ... onder Nederlandsche vlag en 58 inlandsche ...en. Van de kustplaatsen liepen te Makasser ...8 inlandsche vaartuigen en vertrokken derwaarts ... onder Nederlandsche vlag en 44 inlandsche ...en.

...s ontvangen berigten van Boni is in de baai ...den nacht van den 20sten op den 21sten Mei ...lippen geraakt de Nederlandsch-Indische bark ...e, geladen met 150 paarden met bestemming ...va. Na veel moeite kwam het vaartuig door ...n het bestuur weder vlot en vervolgde den ...Mei zijne reize.

...na. — De berigten uit de residentie Amboina ...met ultimo Julij jl. luiden als volgt:

...ende de eerste helft dier maand heeft het bijna ...end geregend: het weder was zeer guur. Zware ... stormachtig weder wisselden elkander af; ...ken zijn echter niet voorgevallen.

...ondheids-toestand was voldoende; slechts en...te koortsgevallen hebben zich voorgedaan.

... — (Junij.) Gedurende deze maand zijn twee ...dschuddingen waargenomen; de eerste op den ...es namiddags te 1½ uur, horizontaal in de rig... ...het Westen naar het Oosten, vergezeld van ...lsch gedruisch; de tweede op den 21sten des ...te 7¼ uur, rigting hebbende van het Zuiden ...t Noorden.

...weder was variabel met afwisselende regenbuijen ...ge winden, somtijds overgaande tot storm, uit ...ten en Zuid-oosten.

...koortslijders kwamen onder de bevolking der ...ats en de arbeiders der specerijperken voor, de ...was echter van geen kwaadaardigen aard. De ...in het bannelings-hospitaal op ultimo Junij be... ...slechts 142 lijders, en derhalve 32 minder dan ...mo Mei ll.

...and der kultures was buitengewoon gunstig. ...ge zijn de notenboomen rijk beladen met vruch... ...zoo geene te zware winden of hevige regens de ...pe vruchten doen afvallen, zal de oogst aller...ikst wezen.

...ende de maand Junij waren geplukt 3,527,856 ...ten, opgeleverd hebbende 8,519 pd. foelie en ...ief 28,220 pd noten. In 's lands pakhuizen zijn ...6den en 7den Junij geleverd 8,508 pd foelie, ...tie van Mei en 30,714 pd. noten, produktie van ...ij. Naar Java zijn afgescheept op den 2den ...per stoomschip *Ambon* 131 vaten met foelie, 214 ...met noten en 2 kisten met notenzeep: restant ...t fabrikaat gedurende de maand Februarij, zijn... ...in Junij geene dergelijke zeep kunnen gefabri... ...worden door voortdurend gebrek aan bannelingen. ...afscheep waren op 30 Junij voorhanden 123 vaten ...oelie en 717 vaten met noten.

...levensmiddelen waren voor lage prijzen te be... ...karga rijst is zelfs tot *f* 6 per pikol en bij de ...g tot *f* 5½ gedaald; klappers waren bij 1000 stuks ...13, bij 100 stuks voor *f* 2 te bekomen.

...dezelfde mate zijn de prijzen van aardvruchten en ...gedaald, en ook visch was tot verlaagde prijzen te ...en.

...ate. — (Julij.) De weêrsgesteldheid was zeer on...g; het woei hevig uit het Zuiden en Westen met ...n aanhoudende regens, de gezondheidstoestand liet ...niet te wenschen over.

...den namiddag van den 17den Junij, omstreeks 5 ...erd eene ligte schok van aardbeving gevoeld, wel...e schade aanrigtte.

...ado. — (Julij.) De pokziekte bleef, hoewel niet in ...graad, zich nog steeds op de hoofdplaats en in ...negorijen van de Minahassa vertoonen.

...eene korte droogte op het einde der maand Junij ...de regens in het begin der maand Julij weder ...aanhuurden schier zonder eenige tusschenpoozing ...

...ligte schokken van aardbeving werden gevoeld ...op den 1sten Julij te 10 uren 's morgens.
» » 6den » » 12 » 's middags.
» » 9den » » 1½ » »
» » 11den » » 6 » 's morgens.
» » 20sten » » 12½ » 's nachts.

...andbouw leed veel door het ongunstige weder. ...erd daardoor belet nieuwe tuinen te openen, mi...planten, padi te oogsten en de geplukte koffij te ...en en in te leveren. De levering van koffij was ...ook gedurende de maand Julij, den tijd des jaars in ...erking genomen, bijzonder onbeduidend, wordende gedurende dezelve slechts 28,332 $\frac{2}{125}$ pikol in de binnenlandsche koffijpakhuizen geleverd, of in het geheel sedert 1 Januarij 10,658 $\frac{75}{125}$ pikols.

Bij de ingezetenen was echter nog eene belangrijke hoeveelheid geplukte koffij, welke, wanneer het weder omslaat, spoedig zal kunnen worden ingeleverd.

Het transport van produkten werd mede zeer belemmerd door het ongunstige weder, zoodat er in de geheele maand niet meer dan 3858 pikols zijn afgevoerd.

Op den 21sten Julij jl. brak boven de distrikten Tonsawang en Ponosakan, afdeeling Belang, een hevig onweder los, vergezeld van een geweldigen wervelwind, welke onder anderen in het bosch, tusschen Tonpasak en Motok een aantal zware boomen ontwortelde en omverwierp. Twintig inlanders van Tonsawang, die belast waren een korteren weg van Tonpasak naar Totok op te sporen, welke men zeide door het bosch te loopen, bevonden zich juist op dat oogenblik in het midden van den cyclone, met het noodlottige gevolg, dat drie hunner onder de nederstortende boomen en zware takken verbrijzeld werden en bijna allen verwondingen of kneuzingen ontvingen.

Gorontalo. — De radja van Limbotto arriveerde den 28sten Julij met Z. M. stoomschip *Etna* ter hoofdplaats Menado, ten einde eene reis door de Minahassa te maken, om de teelt van de voortbrengselen des lands en de inrigtingen van het bestuur gade te slaan.

Sangir- en Talaut Eilanden. — Van de Saugir-eilanden werden gunstige berigten ontvangen, nopens de daar heerschende pok-epidemie. Volgens die berigten was die ziekte sterk aan het afnemen, en had men slechts enkele sterfgevallen te betreuren.

De vaccine was er thans, hoewel hier en daar nog tegenstand was ondervonden, nagenoeg geheel ingevoerd, en men vleide zich, dat het voortaan weinig moeite zou kosten, haar in stand te houden.

Vele *Sangirsche* praauwen, beladen met olie en kakao arriveerden ter reede Menado, en vonden voor hunne ladingen een spoedigen en voordeeligen afzet.

Timor. — (Junij.) De gezondheidstoestand was ter hoofdplaats Koepang steeds gunstig. Aan regten is geheven eene som van *f* 1040.91 5% additioneel *f* 52,04½.

De prijzen der rijst en padi waren *f* 2:— en *f* 5:—, en van de djagong *f* 3:— per pikol.

Gebrek aan voedingsmiddelen bestond er niet in de residentie. (*Java Ct.*)

Samarang, 24 Aug. Nopens het komplot, hetwelk Vrijdag den 17den dezer alhier in de Wurtembergsche Kazerne uitbrak, kunnen wij hoofdzakelijk, behoudens reserve omtrent mogelijke geringe onnaauwkeurigheden, het navolgende melden.

Onder de in het vorige jaar in Europa geworvene vreemdelingen doet zich veelal een onrustige geest kennen. Die geest schijnt die lieden nu en dan tot het opperen en met onberadene drift opvatten van plannen te leiden, zoo onbesuisd en onuitvoerbaar, dat daarin zelfs reeds het sterkste bewijs ligt der onmagt en roekeloosheid van de aanleggers en hunner totale onbekendheid met de geduchte middelen tot rustbewaring, die de aard en de instellingen van land en leger hier opleveren. Hetgeen wij, bij hooren zeggen, doch uit goede bronnen, van die plannen vernamen, komt neder op het voornemen om de officieren te vermoorden, zich met de gelijkgezinden elders te vereenigen, na zich door plundering verrijkt te hebben en vervolgens ..... naar elders over te steken.

Er schijnt niet zoo zeer vooraf beraamde verstandhouding dan wel bewustheid van gelijkgezindheid onder die heethoofden te bestaan. De eerste proeve van uitvoering, waartoe zij dadelijk door begunstigende omstandigheden van het oogenblik zich lieten vervoeren, heeft bewezen hoe weinig zij vermogen.

Te ½ 7 uren waren op den bedoelden avond drie kompagniën Ambonezen van het 3e bataillon, van hier op marsch gegaan, met bestemming naar Ambarawa, alwaar het grootste getal dier vreemden in het 2e bataillon op een punt vereenigd zijnde, men ook de eerste uitbarsting verwachtte. Daatdoor bleven in de Wurtembergsche Kazerne alhier, twee Europesche kompagniën, meest vreemden, en eene Ambonesche, (de 2e die de eervolste vermelding verdient); de eerste boven, de laatste beneden gelegerd.

Van die omstandigheden partij willende trekken, begonnen de daar aanwezige aanstokers hunne kameraden op te ruijen, zoodat een 50 à 60 langzamerhand en na lang aansporen, de wapens ter hand namen, ten einde uittebreken en met de fraaije plannen een aanvang te maken.

Intusschen waren de officieren en hoofd-officieren gewaarschuwd geworden. Het allereerst de 1ste luitadjudant Hennus, die door den 1sten luit. Romswinckel ondersteund, bijkans in een oogwenk de meest geschikte, van zijne onverstoorbare beradenheid getuigende maatregelen nam, om het naar buiten komen der muiters onmogelijk te maken, hetgeen inmiddels door de goedgezinde Europeanen, Ambonezen en eenige verdienstelijke onder-officieren was tegengehouden; vervolgens degenen die langs den voornaamsten der drie trappen naar beneden drongen, met gevelde geweren terug te drijven en daar, na de komst van de hoogere autoriteiten, wacht te houden, terwijl alle overige uitgangen goed bezet, ieder punt waar zich een muiter vertoonde, onder het bereik der kogels was. Gedurende eenige uren werd nu, telkens als zich een der muiters liet zien, op hen geschoten, terwijl ook zij van hun kant, geruimen tijd hunne geweren bleven bezigen, evenwel met opmerkelijk weinig uitwerking.

Eindelijk ziende dat de boven aanwezige groote meerderheid, bestaande in Nederlanders en goed gezinde vreemden, zich niet liet medeslepen; dat te vergeefs hulp van opstandelingen elders werd gewacht en dat de raddraaijers en deelnemers, door de Ambonezen alleen reeds, letterlijk als in een val gevangen waren, staakten zij hunne pogingen en verlangden te parlementeren.

De overgave der wapenen en het arresteren der schuldigen volgde hierop. Op dat oogenblik telde men ongelukkig reeds van de zijde der muiters drie dooden en een dertiental meest zwaar gekwetsten, waarvan later nog drie overleden; van de zijde der getrouwe troepen, één doode, in 't begin der opschudding, wreed afgemaakt, de sergeant Hols, (Zaturdag met officiers-eer begraven) en twee of drie gekwetsten. Nog zijn twee dagen daarna twee gedeserteerde vreemdelingen dood in het Militaire Hospitaal aangebragt, welke na aanhoudend omzwerven en geen kans ziende te ontkomen, zelfmoord boven de gevaarlijke kans van opvatting door de inlandsche bevolking hadden verkozen. In 't geheel moeten tot nu bij dit voorval of later aan de bekomen wonden negen man, waarvan acht muiters, gestorven zijn.

De indruk, hier door die poging gemaakt, is diep en sterk. In onbegrijpelijk weinig tijds waren niet bloot alle militaire, maar ook dadelijk de civiele autoriteiten bij de hand, de schutterij zoo goed als voltallig bijeen, alle uitgangen rondom de bedoelde Kazerne door duizende Inlandsche wachten, onder zeer goede Europesche leiding en versterking, bezet. Het is de zuivere waarheid als wij beweren, dat bij aanvankelijk slagen hunner plannen, de deelhebbers hun noodlot, en vermoedelijk onder akelige omstandigheden, te gemoet zouden geloopen zijn.

Te Ambarawa is intusschen, ondanks het rapport der vermelde 3 kompagnien, die niet verder dan tot Oenarang kwamen, de rust behoorlijk bewaard gebleven, zijnde de verdachten van het 2de bataillon ontwapend tot zoo lang de aldaar schuldigen bekend zullen zijn.

Aan den maatregel, blijkens de Javasche Courant van jl. Zaturdag door het Gouvernement genomen, paart zich thans de energieke waakzaamheid van alle goedgezinden en het actief toezigt, zoowel der militaire als burgerlijke autoriteiten, zooals gisteren (Donderdag) avond bleek, toen geruchten, die wij voor ongegrond houden, tot een laat uur veel werkzaamheid uitlokten, zonder dat evenwel de Schutterij is opgeroepen, terwijl echter indien zich oproerlingen vertoond hadden, vermoedelijk *geen enkele* het zou ontkomen zijn. Desniettemin bestaat er nog onrust, vooral hier te Samarang. Daartoe is grond genoeg in de wetenschap, dat zelfs enkele booswilligen, hoewel daardoor slechts een smadelijk einde te gemoet loopende, toch in weinig oogenblikken veel kwaad kunnen doen. Vertrouwen wij dat spoedige teregtstelling der schuldigen, volgens de ruimte door het hoog bestuur daartoe gegeven, zal plaats hebben, maar ook, dat de heethoofden nu zullen gevat hebben, dat de aard en de verhoudingen des lands en des legers, den opstand al ware het van duizenden vereenigd, in stede van weinig honderden of tientallen geïsoleerde vreemden immer tot eene totaal wanhopige ja ongerijmd stupide handeling zullen maken; en zij dus zich verder zullen weten te onthouden van pogingen die hun niets kunnen baten, maar al ligt hen aan de algemeene verbittering zouden blootstellen, wier wrange vruchten welligt nog onsmakelijker dan de verdiende straf zouden zijn. Moge dus deze poging de laatste dergelijke blijven.

Het getal der thans alhier gearresteerden wordt op 40 à 50 geschat. De krijgsraad te velde is nog met het onderzoek bezig.

(*Sam. Adv. bl.*)

Soerabaija, 21 Augustus. Gister middag om 5 uren heeft alhier de overname plaats gehad van het 13de Bataillon Infanterie aan den majoor C. A. Schuak, van den tijdelijk waarnemenden kommandant, den kapitein K. van der Heijden. Tevens vermeenen wij hier te kunnen bijvoegen, dat het vertrek naar Bandjermassing van bovengenoemd Bataillon met den staf, op Vrijdag per stoomschip *Ardjoeno*, bepaald is.

Alle 500 man kunnen niet in eens ingescheept worden en zal dus de 3de keurkompagnie onder den kapitein van der Heijden, later vertrekken.

— In het Amawangsche is het thans geheel rustig, spoedig denkt men dat in de Tana Laut ook de rust zal hersteld worden.

Den 9den Aug. arriveerde alhier ter hoofdplaats de majoor Kock van Martapoera, die bestemd is, eene expeditie naar het Amonthaysche aan te voeren. In het noordelijk gedeelte van Amonthay hebben zich de voornaamste hoofden van den opstand genesteld, en trachten aldaar weder een aanhang te krijgen.

Men verwacht van dezen togt zeer veel, en hoopt den vijand hier een gevoeligen slag toe te brengen. Te gelijker tijd met deze expeditie zal de kapitein van Oijen met 100 bajonetten van uit de benteng te Amonthay ageren.

De kolonne bestaat uit 250 man Infanterie, een detachement artillerie en sapeurs en 120 gewapende koelies, benevens twee metalen 3 ponders en 2 mortieren. De officieren die aan dezen togt zullen deelnemen zijn: de majoor Kock kommandant, de 1ste luitenant Rheuter adjudant, de kapiteins Schiff en Graas, 2de luitenants Beekman, van Oort, Cavalje, Bakker en Thissen; de 2de luitenant der artillerie de Winter, benevens de officier van gezondheid der marine de Lacour. Deze troepen zullen embarkeren op de stoomschepen *Kapitein van Os*, de *Benett* en de *Java*, welke zullen opstoomen, als de hoogte van het water zulks zal toelaten, om vervolgens over land of per doekon verder op te rukken. De *Java* moet na volbragte kommissie dadelijk naar Bandjermassing terugkeeren, om de postpaketten naar Batavia te brengen.

Den 9den Augustus hield de majoor Verspijck eene inspektie over de kolonne en sprak de soldaten met krachtige bewoordingen toe, en herinnerde hen aan hun pligt, die zij nog tot nu toe nog nooit verzaakt hadden, hetgeen door een driewerf leve de koning beantwoord werd. Om 11 uren embarkeerden de troepen en werden door al de overige officieren tot aan de steenkolenpakhuizen uitgeleide gedaan. Het vaandel van het 9e Bataillon, alsmede het hoornmuziek zullen deze expeditie mede maken.

Na afloop der krijgsverrigtingen zullen er op eenige punten aldaar, militaire posten worden opgerigt.

Er worden 150 man versche troepen van Batavia verwacht, hoofdzakelijk om de zieke manschappen af te lossen.

De gezonken *Onrust*, waarboven hij hoogen waterstand 7 — 8 vadem staat, is nu door het vele verval van water op de boven doesson weder zigthaar.

Men gelooft algemeen, dat er middelen in het werk zullen gesteld worden om haar te ligten.

Soerabaija, 23 Augustus. Opgave der verschillende militaire posten, welke in het Bandjermassingsche rijk opgerigt zijn en door bentings met geschut verdedigd worden.

Bandjermassing	kommandant	kapt. Ullman.
Marta-Poera	»	Maj. Koch.
Marabanan	»	1e luit. Beekman.
Schans v. Tuill	»	Adjt. Sakket.
Amawang	»	kapt. Koch.
Pantij Hambawang	»	kapt. Rhode.
Barabei-io	»	» »
Amounthaij	»	kapt van Oijen.
Moera Tabalon	»	2e luit. v. d. Wijck.
Bata Tonko	»	kapt. Boudier.
Plaijarij	»	kapt. Ravenstein.
Tabonia	»	2e luit. Perné.
Pangarong	»	kapt. Benschop.
Mongo-Taijo	»	1e luit. Cavaljé.
Kwala-Kapoeas	»	2e luit. Perelaar.
Martaraam	»	Adjt. ond. Diederiks.
Kahajan	»	1e luit. Munters.
Tati-Hontaras	»	2e luit. Prinsen.
Baleh	»	1e luit. Eijpen.

Z. M. Zeemagt bestaat uit de volgende stoomschepen:

De *Suriname*, komd. luit. t/z 1 kl. v. d. Meulen.

De *Bali*, id. id. Van der Velde.

De *Soembing*, id. id. Croes.

De *Admiraal van Kingsbergen*, kommandant de luit ter zee 1ste klasse van Gennep.

Bovendien de gouvernements civiele stoomschepen De *kapitein van Os*.

De *Bennet*, de *Kapoeas* en eenige gewapende kruisbooten. (*Soer Ct.*)

NEDERLAND.

Van den specialen Correspondent van den Java-Bode.

(*Slot.*)

En wij — luister dus wat men in een Portugeesch dagblad schrijft —: » de missie der hollandsche oorlogschepen (*Zeeland, Wassenaer en Evertsen*), die op de reede van Lissabon liggen, is om indien het hangende kontrakt over de grensscheiding op het eiland Timor door de portugesche Kamers niet wordt aangenomen, Portugal te bedreigen met een bombardement van Lissabon. Men denkt daar, dat wij in Holland ons verstand verloren hebben. Lissabon bombarderen, alsof St. James dat zou toelaten en alsof werkelijk de grensscheiding van Timor een casus belli kon zijn! De natie heeft voor 't oogenblik niet de minste aandacht voor Timor; zoo men al eens denkt aan een dier ver afgelegen eilanden, dan is het aan Biliton, waar, naar wij vernemen, de exploitatie der tinmijnen, waartoe Prins Hendrik concessie erlangde, weder zal worden opgevat. Die maatschappij althans geeft weêr teekenen van leven. Evenwel, gelijk uit het voorgaande blijkt, de politieke toestand van Europa is niet van dien aard, dat men het oogenblik goed kan gekozen achten, om zich thans met zulke ondernemingen in verre gewesten ernstig bezig te houden.

Verscheidene malen sprak ik u van den schrijver van Max Havelaar, Multatuli, den heer Douwes Dekker. Ik kan thans met gerustheid zijn naam schrijven, omdat Multatuli-zelf eene bijeenkomst zamenriep, waar hij beloofde te zullen spreken en waar de heer Douwes Dekker het woord tot de vergaderden rigtte. Van die bijeenkomst was het doel bij de oproeping niet medegedeeld: Multatuli verzocht alleen de Rotterdammers zamen te komen in het huis der notarissen, waar hij spreken zou, niet over Max Havelaar, niet over zich-zelven en niet over de koffijveilingen. Men kwam en wachtte.

Weinige weken vroeger—vergeef mij dien romantischen vorm van mijne mededeeling, maar ik ben er toe verpligt om de zaak juist voor te stellen — weinige weken vroeger had zich bij onzen grooten romanschrijver Jakob van Lennep een man aangemeld, die zich als Auguste Barbier bekend maakte; Auguste Barbier de dichter der vrijheid, wiens oden zoo te regt geroemd worden. Van Lennep had zich zijner aangetrokken, want de dichter, banneling uit zijn vaderland, verkeerde in armoede. Om hem degelijk en goed te helpen, verzocht de heer van L. zijn vriend Douwes Dekker, om de Rotterdammers, die met diens boek zoo hoog waren ingenomen, gelijk ieder man van verstand en smaak in Nederland, op te wekken tot eene bijdrage en Multatuli schreef de oproeping. Intusschen begaf zich Barbier naar den Haag, maakte zich ook daar aan de letterkundigen bekend en genoot ook van hen eenige hulp. Vervolgens vervoegde hij zich te Rotterdam bij den dichter Bogaers, die zeide, hem op krachtdadige, doeltreffende wijze te willen helpen, maar als voormalig regterlijk ambtenaar verzocht hij zijn paspoort te zien. Dit had Barbier verloren; hij noodigde den grijzen beschermer echter uit hem te volgen naar den Franschen consul, en deze verklaarde niet te kunnen verzekeren, dat deze Auguste Barbier werkelijk Auguste Barbier de dichter was, ofschoon hij ook geenszins het tegendeel kon bewijzen. Toen — nam de heer Bogaers afscheid en gaf berigt aan van Lennep en van Lennep aan Douwes Dekker. Maar deze had de bijeenkomst te Rotterdam belegd; en hij ging en hij sprak en hij reciteerde eene ode van Barbier, en aller waren regt verheugd hem eens gezien te hebben. Toen riep hij de hulp in voor den armen Auguste Barbier, en vele rotterdamsche kooplieden vroeger elkaêr wie dat was? Zoo zij iets geven wilden, Barbier was nu in Baden en — Bonsoir la compagnie. Men geloofde aan eene mystificatie en er had er ook waarschijnlijk eene plaats gehad, maar in de eerste en voornaamste plaats van onze letterkundigen. Zoover wij weten heeft er nog niemand iets naar Baden overgemaakt. Maar wij betreuren het, dat Multatuli hier, zonder het te weten of te willen, weder slagtoffer geweest is van zijn goed hart en zelf weder olie gegeven heeft aan hen, die het vuurtje stoken, waarop zij zijn karakter verbranden.

Voor ditmaal weder genoeg — of moet ik er u nog bijschrijven, dat Z. M. de Koning zich te Wiesbaden bevindt en het standbeeld voor Tollens eindelijk eene plaats is aangewezen in het park te Rotterdam? Het een zoo min als het ander zal u bijzonder interesseren.

STAATKUNDIGE BERIGTEN.

Londen, 1 Julij. Maandag ll. heeft lord Shaftesbury bij gelegenheid van het leggen van den eersten steen vooreen nieuwen vleugel der *King Edwart school* te Sherhowe, zich in dier voege uitgelaten over de revue der vrijwilligers in Hydepark op 23 Junij: »Ik geloof niet — en vele personen zijn van mijne meening — dat het oog van den mensch ooit op edeler schouwtooneel heeft gerust dan dat van Zaturdag ll. Toen ik zoo vele jonge mannen van allerlei beroep, die hun dagelijksch brood door hun arbeid verdienen, bereid zag een deel van den hun karig toegestanen ledigen tijd voor exercitiën te besteden, bereid, zoo het noodig mogt zijn, deel te nemen aan de militaire dienst des lands, niet uit lust tot aanranding, maar uit zucht tot wettige verdediging; bereid, niet om regten van anderen aan te vallen, maar om met moed en vastberadenheid de regten, die God hun heeft gegeven, te beschermen — toen ik dit alles zag en overwoog, bezweek ik voor de aandoeningen, die dit schouwspel in mij opwekte; ik schaamde er mij echter niet over, want ik verklaar, dat ik oudere mannen dan ik van geluk heb zien weenen, toen ook zij zagen, welken nationalen geest God in het Engelsch hart heeft weggelegd. De meesten der vreemde gezanten waren tegenwoordig, en onder deze ook de Fransche gezant, die mij openhartig bekende, dat hij in zijn leven dergelijk schouwspel niet gezien had. Ik zeide tot hem: »»Het is geene bedreiging tegen uwen keizerlijken meester; het doel is veel verhevener; wij dreigen niet, onze mannen wapenen zich ter verdediging van hetgeen hun toebehoort. Wij zeggen slechts: Zoo gij op het goed van anderen belust zijt, dan zal dit niet zijn ten onzen nadeele, maar, onder Godes bijstand, tot uw eigen ondergang"".

— Men schrijft uit Londen: "Puritanismus, Garibaldismus en Kossutthismus kunnen thans, bijzonder merkwaardig, zeer goed met en nevens elkander bestaan, Zie Glasgow, de meest puriteinsche van alle steden van Schotland, waar op Zondag geen mensch op de straat rooken of in huis muziek maken kan, zonder verketterd te worden; waar de deftige lieden driemaal naar de kerk gaan en tusschen beide psalmen zingen; waar het gepeupel, dat de kerk niet bezoekt, voor den sabbath toch zoo veel eerbied heeft, dat het zich nergens anders dan binnenshuis, met gesloten deuren, dronken drinkt, waar geen stoomboot, geen spoortrein meer vertrekt, zoodra Zaturdag het middernachtsuur heeft geslagen, en waar men Londen met Sodom en Gomorrha in éene rij plaatst:... datzelfde Glasgow heeft te allen tijde de grootste geestdrift voor Kossuth aan den dag gelegd, hem onthaald zoo als geen andere stad in het land deed, en was altoos met geld gereed, wanneer dit noodig werd geacht. Volkomen hetzelfde en misschien nog meer geschiedde voor Garibaldi. Glasgow was het, dat veel meer dan eenige andere stad van gelijken rang tot het Garibaldi-wapenfonds heeft bijgedragen, en eerstdaags vertrekt een fraai stoomschip van Liverpool of Cork naar Italië, als geschenk van eenige rijke inwoners van Glasgow aan den bevrijder van Sicilië. Zulk een geschenk mag genoemd worden. Het schip is zeer ruim voorzien van alles wat tot de vaart noodig is; de bemanning laat niets te wenschen over en heeft het bedrag van drie maanden soldij vooruit ontvangen; de lading bestaat uit geweren, kanonnen en projektielen van allerlei aard, alles aangeschaft en betaalt door die vrome enthousiasten van Glasgow. Boven en behalve dat alles hebben zij tien vrijwilligers aangenomen, die zich onder de vaan van Garibaldi scharen, en bieden zij aan ieder, die den togt wil medemaken, vrijen overtogt en kost aan. — Dezelfde berigtgever meldt, dat Garibaldi aan zijn adjudant, den hongaarschen kolonel Turr, zijn wensch heeft kenbaar gemaakt nog eenige hongaarsche officieren in zijn leger te hebben, en dat Turr hierop aan Kossuth schreef, die twee zijner voormalige officieren daartoe aanbeval, de hh. Tigyelmesy en Mogyoridi, welke dan ook reeds naar Sicilië vertrokken zijn.

— De weener korrespondent van een der frankfortsche bladen maakt gewag van een rapport door baron van Bach, oostenrijksch gezant te Rome, aan zijne regering ingezonden, waarin de toestand van den Kerkelijken Staat met de zwartste kleuren geschetst is en o. a. voorkomt, dat het plan om het pauselijk leger te reorganiseren door het vormen van een zeker aantal regementen vreemdelingen, als ten eenenmale mislukt moet worden beschouwd. Bij de *Independance Belge*, die reeds vroeger ongustige berigten uit Rome mededeelde, zijn ook nu weder tijdingen ontvangen, die overeenkomen met den inhoud van bovenbedoeld rapport. »Het is ontegenzeggelijk waar", doet laatstgenoemd blad opmerken, »dat zonder de tegenwoordigheid der fransche bezetting de toestand voor het pauselijk bewind te Rome niet houdbaar zou zijn, welk bewind zich geplaatst ziet tusschen twintig millioen Italianen, die ten noorden en ten zuiden van de grenzen des lands reeds in het genot zijn of in het genot zullen komen van de nationale vlag, vertegenwoordigende instellingen, vrijheid van drukpers, vrijheid van vereeniging en vergadering, en die elkander kunnen verstaan om de italiaansche eenheid zoo te verwezentlijken als het best met hunne belangen overeenkomt: onschatbare weldaden, die te Rome afkeer en walging veroorzaken Intusschen schijnt de Heilige Stoel nog niet het besef te hebben van de gevaren die hem dreigen, en in strijd met hetgeen voor eenige dagen in een dépêche uit Marseille werd berigt, zou hij minder dan ooit geneigd zijn den weg van hervormingen te betreden. Kommandeur de Martino, die te Rome op zijn post van gezant van Napels was teruggekeerd, had naar men zegt, in last gekregen den paus het verleenen eener konstitutie aan te raden, op den grondslag van die, welke Pius IX zelf in 1848 had geoktrooijeerd. Deze diplomaat zou den paus hebben voorgehouden, dat Napels niet meer Rome in zijn verzet kan ondersteunen; doch de paus antwoordde hem, dat hij voor zich het oogenblik niet geschikt achtte, om aan den wensch van koning Frans II te voldoen en bleef volharden. Hierop werd de Martino teruggeroepen, om zitting te nemen in het nieuwe napolitaansche kabinet.

— Aan de fabriek van de heeren Sterkman te 's Hage wordt vervaardigd, voor een industrieel in Oost-Indië, een kolossaal ijzeren gebouw, dat dienen moet voor eene tabaksdroogerij, hetwelk eerstdaags naar zijne bestemming zal worden geëxpedieerd.

— Voor eenige dagen heeft men in den stadspolder onder der Finsterwold, bij het graven der mude voor de afwatering, in de klei een schip gevonden met turf geladen. Een en ander was nog geheel gaaf, hoewel het schip misschien reeds voor een paar honderd jaren gestrand of wel gezonken is.

— Eenige oneerbiedige spotvogels hebben het volgende grafschrift voor prins Jérôme uitgevonden:

»Hier ligt prins Jérôme, het slechtste sujet van het eerste keizerrijk, de braafste man van het tweede".

Ingezonden Stukken.

Opmerkingen naar aanleiding van het artikel voorkomende in het Bataviaasch Handelsblad van 25 Augustus jl.,

De Europesche Soldaat in Indië.

Il faut juger les écrits d'après leurs dates.
Madame de Staël.

Wanneer een publicist tegen regeringshandelingen te velde trekt, ten einde in het openbaar belang hare verkeerdheid te betoogen, of wanneer hij de kolommen van zijn blad openstelt voor geschriften, waarin de gebreken worden aangetoond die aan publieke instellingen of staats-organisatien kleven, — kan het zijn dat hij een verdienstelijken arbeid verrigt en zich aanspraken verwerft op den dank zijner medeburgers. Tot bereiking van dat einde wordt echter veel vereischt, en om een dergelijk betoog ingang te doen vinden is voorzeker niet alleen benoodigd grondige kennis van het ter behandeling gekozen onderwerp, helderheid en eenvoudigheid van voorstelling, bescheidene gematigdheid van taal, gepaard aan klem van redenering, — daartoe wordt, behalve deze en vele andere vereischten ook en inzonderheid gevorderd, dat het gesprokene woord bezitte le mérite de l'àpropos, dat het zij een woord op zijn tijd en tijdig gesproken. De geschiedenis nu van bijna ieder volk kent oogenblikken, waarin het voor den publicist een duren pligt is te zwijgen, en waarin zijn schrijven over menig onderwerp door het staats-belang wordt gewraakt. Aan de behartiging van dat belang toch behoort hij zich geheel te hebben toegewijd en overgegeven. Welnu, zulk een oogenblik beleefden wij thans, toen het B. H. bij zijn jongste verschijning ons vergastte op een leading article, waarin over den Europeschen Soldaat in Indie wordt gehandeld. Ieder kent de geschiedenis van den dag. Ieder ziet met bezorgdheid, dat zich in den boezem van het leger een onzalige geest van verzet heeft geopenbaard. Allerwege is men bedacht op de aanwending der krachtigste middelen, ten einde den voortgang van het heillooze kwaad te stuiten. En zoo er iets is hetwelk de algemeene bezorgdheid kan gezegd worden te temperen, dan bestaat het voorzeker daarin dat het epidemiesch kwaad noch tot de Nederlanders noch tot de Inlandsche troepen is doorgedrongen, maar zich uitsluitend tot de vreemdelingen in het leger beperkt. Men had dus van de pers mogen verwachten, dat zij in deze ure al hare kracht zou hebben aangewend tot kweeking van tevredenheid en goede gezindheid onder de getrouwen en tot gisping van het gedrag der rebellen. Maar terwijl dit gedrag in het bedoeld artikel op krachtigen toon wordt gelaakt, volgt daarop een betoog gerigt tot de lezers der courant, alzoo tot het Indisch publiek, waarin wordt gezegd dat geen uitspraak mogelijk is voor hem, die zich voor de vierschaar zijns gewetens te regt stelt, en zich afvraagt: » Kleeft van het vergoten bloed niets aan mijne handen," — dat het voorgevallene is te wijten aan diep liggende oorzaken en zijn grondslag vindt in den weerden slechten geest, die bij het leger overal bestaat, en die aan het ondragelijk bestaan van den soldaat alhier is toeteschrijven.

Zie, tegen zulke stellingen en redeneringen voelen wij ons gedrongen onze stem te verheffen. Al behelsden die losweg daarheen geworpene beweringen waarheid, dan nog hadden die thans moeten worden verzwegen, nu aller belang ten strengste eischt om tevredenheid en zamenwerking te kweeken onder de getrouwen en geen zaden te strooijen, waaruit ook in hun gemoed verderfelijke gezindheden kunnen ontkiemen. Had de schrijver zijn welsprekende taal dienstbaar gemaakt aan het houden eener warme toespraak tot de braven en getrouwen, hen op het harte drukkende, wat pligt en eer van hen vorderen in deze moeijelijke oogenblikken, dan zou hem van allerwege de lofspraak zijn toegevloeid: » Vous avez bien » mérité de la patrie." Maar nu......., doch neen, wij onthouden ons van alle insinuatiën, en wenschen liever nog eene wijle poos te verwijlen bij het onderzoek, of des schrijvers beweringen waar zijn en juist. De bedoeling van het stuk is waarschijnlijk om de Regering te gispen ten aanzien harer handelingen ten opzigte van den soldaat, want hoewel de schrijver ons allen uitnoodigt tot zelfbeproeving en tot het steken onzer handen in onze respectieve boezems, meenen wij echter, dat hij verlangt dat den soldaat van staatswege een beter lot worde bezorgd. De ingezetenen dragen daartoe bij wat zij vermogen. Men herinnere zich de jongst verloopene maanden. Wie heeft niet blijmoedig zijn penningske gestort om de Bandjermassingsche troepen van versnaperingen te voorzien, om de Bonische legioenen bij hun terugkeer te onthalen? Wie heeft niet met genoegen eerebogen voor hen zien verrijzen, en den wedstrijd gadegeslagen tusschen de logementhouders om te wie hunner den huiswaarts keerenden strijders het gulste onthaal zou bezorgen? Was het echter des schrijvers bedoeling den ingezetenen eene boetrede te doen hooren, — dan zijn wij verlangend te vernemen, wat hij wil dat door hen gedaan worde ter veraangenaming van het lot des soldaats. Maar hoe het zij, wij voeden de innige overtuiging dat de soldaat hier te lande geen reden heeft tot ontevredenheid, noch ten opzigte van den staat, noch ten aanzien der burgers. Al wat door schrijver ten dien aanzien werd voortgebragt, bewijst misschien dat het métier van soldaat hier te lande niet aanlokkelijk is, dat zijn leven verre van aangenaam is, omdat de hem omringende toestanden hem het smaken van de levensgenoegens ontzeggen, die Europa's steden aan hare garnizoenen verschaffen, maar het bewijst geenszins dat of de regering of de ingezetenen bij magte zijn dat gebrek te verhelpen, of schuld en aandeel hebben in het te Samarang vergoten bloed. Ieder Europeaan die zich hier vestigt, mist veel van wat hem in Europa lief en dierbaar was. Ieder herinnert zich niet zonder weedoening zijn achtergelatene betrekkingen, *zijn vrienden en vriendinnen, zijn neven en nichten*. Evenals de soldaat betreurt hij datgene, waaraan zijn hart was gehecht, al bekomt ook deze spoediger compensatien voor het gemis dan gene. De soldaat die herwaarts komt om te dienen, wete wat hij doet. Toen hij dienst nam, deed hij het uit vrije keuze, zonder dwang. Gaarne geven wij toe dat zijn lot uit den aard der zaak veel te wenschen overig laat, maar wij ontkennen id quod erat demonstrandum erat, dat hij reden heeft tot ontevredenheid, daarover tegen de Regering of de Burgers. De schrijver onthoudt zich dan ook van de aanwijzing van billijke grieven, want gelijk wij opmerkten, het gemis der genoegens van de Europesche steden kan geen wrevel wettigen. Er valt te dezen opzigte niets te wederleggen. Het kan toch niet worden toegegeven, dat de burgers hunne deur op het nachtslot gooijen voor den beschaafden soldaat, die gaarne met hen wil omgaan. Of moet de losse en onbestaafde bewering, dat de soldaat door zijne officieren uit eene oneindige hoogte wordt behandeld, als billijke grief gelden? Of wel moet als zoodanig beschouwd worden de zeldzame verschijning van goddienstleeraars in de kazerne's? Zoo ja, dan zeggen we ten aanzien van het eerste punt, dat de zoo noodzakelijke krijgstucht een vriendschappelijken omgang tusschen officieren en soldaten onmogelijk maakt, en dat van eene behandeling uit eene oneindige hoogte, in den zin waarin de schrijver die woorden bezigt, slechts zeldzaam is gebleken. En ten aanzien der tweede grief antwoorden wij, dat hetzij de geestelijken zelden of veeltijds in de kazernes verschijnen, zij er voor het groote deel der manschappen zeker nog te dikwijls komen, en dat aan den godsdienstigen soldaat nimmer de gelegenheid is benomen, om zich uit andere bronnen zielenvoedsel te verschaffen. Neen publicist, uwe grieven zijn niet billijk. En nu vraag ik u, waarom hebben de bewindsmannen, of, waarom hebben wij, gij en ik, aandeel in het vergoten bloed? Waarom

ibloed aan uwe en aan mijne handen? Cormenin heeft gezegd: »O Empire de la phraséologie, quand cesseras- tu dominer? Het besproken opstel herinnerde ons die ...n.

...m! Bestaat er werkelijk ontevredenheid onder de soldaten ...et leger, en ligt daarin de oorzaak van het gebeurde? Op ...ste lid dezer vraag zal het antwoord noch geheel ontken- noch geheel bevestigend kunnen luiden. In iederen stand ...e ontevredenen. Onder de soldaten worden ze zeker niet ...hoewel velen door nadenken de ontevredenheid zullen heb- ...wonnen, waartoe de menschelijke natuur zoo ligt over- Maar dat er bestaat *eene algemeene ontevredenheid*, eene ...*heid en corps*, dat werd ons laatstleden Zaturdag voor ... maal gemeld, en zoolang de schrijver niet aantoont, dat ...e confidentieele verhouding staat tot sommige bataillons, ...ligt hier of daar als korporaal honoris causa is ingedeeld, het tweede lid der vraag allerwege eene ontkennende beant- ...ding vinden. Ons is wel bekend, dat het materieele leven den soldaat in de laatste jaren vele en groote verbeteringen ondervonden, en dat men voortgaat met de aanwending ...rgen voor zijn voedsel, kleeding en huisvesting. Wij we- ...k dat vooral in de kleine garnizoenen zooveel mogelijk tot ...genaming van het leven des soldaats wordt bijgedragen, en ...n er van overtuigd, dat daar, waar godsdienstzin zich bij ...daat openbaart, hij in de aankweeking en werkdadige be- ...g zijns geloofs geen hinderpalen zal ondervinden.

...slotte de vraag, waaraan is dan de geest van verzet toe te ...en? Na afloop der gevoerd wordende procedures te Sama- ...al daarop welligt een volledig antwoord kunnen worden ..., want op de krijgsraden rust de taak, om door ondervra- ... onderzoek zooveel mogelijk tot de kennisname der oorza- ...geraken. Maar leggen de waarschijnlijke redenen niet voor ...? De rebellen zijn alle vreemdelingen. Het zijn menschen, ... hier slecht thuis gevoelen, die door heimwee gekweld ...randering haken, bij wie de heete keerkringszon en de ...che bevolking weinig sympathie opwekken, menschen die ...een nationale zaak werkzaam zijn, hunne denkkracht wei- ...ben geoefend, weinig opvoeding hebben genoten, weinig ...en hebben gekweekt en dien ten gevolge niet bij magte ... de sprongen eener wilde verbeelding door den teugel des ...s te betoomen. — In hoeverre misschien de uit Europa ...e berigten aangaande de Garibaldische expeditie tot ...ming dier verbeelding hebben medegewerkt, valt moeijelijk ...en. De waarschijnlijke redenen van het gepleegd verzet ... onzes inziens vervat in den exceptionelen toestand en de ...ige hoedanigheden der rebellen. Daaruit worden oorza- ...boren die voor de hand liggen, en tot wier opsporing scherpzinnigheid wordt vereischt. Maar zijn deze de *ware* ... o dan gevoelen wij ons toch gedrongen te midden ...kommering onzen medeburgers en ons-zelven, uit 's har- ...sten grond geluk te wenschen, dat de bloedvlek, waar- ...e schrijver van het besproken artikel in het B. H. ons ... beamet acht, daaraan nimmer heeft gekleefd. [1])

[1]) ... zou hier nog kunnen bijvoegen, dat de rebellen meerendeels afkom- ... van het ontbonden Zwitsersche legioen van Napels — waarom zij in de ... Napolitaansche Zwitsers worden geheeten—, die in Italie een vrij of ...deloos leven hebben geleid, en wie onze krijgstucht alleen dáárom ...staan. (*Red.*)

Mijnheer de Redakteur!

...en bestendig lezer van alles wat vóór en tegen de plaats ...he verwoesting van het Suikerriet te Cheribon geschreven ... heb ik ook met belangstelling kennis genomen van het ...over deze aangelegenheid, voorkomende in het Bataviaasch ...blad van den 22sten dezer.

...was ons bekend dat in de Residentie een aanzienlijk getal ...met Suikerriet beplant, moedwillig waren vernield geworden, ... arbeid van de Suikerteelt door vrijwillige overeenkomsten ...bevolking in die Residentie, tegen te gaan, en het baarde ...en onpartijdigen beoordeelaar van den tegenwoordigen gang ...n in Indie verwondering, dat het bestuur te Cheribon eene ... als deze, zoo strijdig met den eisch des tijds en met alle ...e begrippen, heeft kunnen aanmoedigen of dulden.

...oven bedoeld artikel van het Handelsblad schijnt de strek- ... moeten hebben, om het bestuur van Cheribon van alle ver- ...elijkheid der plaats gehad hebbende verwoesting van riet ...pleiten. Doch eene aandachtige herlezing van dat artikel ...ter mijn verlangen, om daarin eene wezentlijke verdedi- ... handelingen van het bestuur te vinden, niet kunnen be- ... dewijl een aantal insinuatien tegen den vorigen Resident ...gewezen kontroleur daarbij zijn opgenomen, die het geheel ...warden zamenhang geven en andere oogmerken verraden, ... den schrijver opgegeven worden zijne bedoeling te zijn. ...len trachten dit aan te duiden door een oogenblik bij de ...gen van den schrijver stil te staan.

...il werd de Resident de Serière van zijne betrekking onthe- ...egens den onhoudbaren stand van zaken door hem gecreëerd, ... zoogenaamden vrijen arbeid, dien de Heer de Serière had ...gd en onderhouden in strijd met de bestaande bepalingen."

... de Heer de Serière een onhoudbaren stand van zaken ge- ...? Waar zijn daarvan de bewijzen? Welke nadeelige gevol- ... uit een dusdanigen stand van zaken voor het algemeen ... ontstaan? en waarin bestaan zijne tegenstrijdige handelin- ... de bestaande bepalingen? Al deze vragen moeten be- ... opgelost worden, alvorens wij kunnen gelooven dat een ...enaar van het Gouvernement, die door onafgebroken naauw- ...d in de nakoming van zijne verpligtingen zeer aanzienlijke ...ngen in Indie heeft bekleed, in dit gedeelte van zijne ...ingen zoo zeer zoude hebben gedwaald.

...Resident van Cheribon is gelast om te waken en te doen ... dat de door den Heer de Serière gecreëerde stand van zaken ...rd bestendigd, en dat aan den vrijen arbeid geene verdere ...ng werd gegeven, dan strikt overeenkomstig de bepalingen ... staatsblad 1838 No. 50.

...waar? wij moeten het besluit zien, om zulks te gelooven, ...ld dat het waar is, dan nog zouden wij meenen, dat de ...g van deze lastgeving geene andere kan zijn dan niet te ...gen, wat werkelijk ten nadeele van het algemeen kan leiden, geenszins om bestaande kostbare aanplantingen van Suikerriet ...woesten, die niet dán voordeel voor het algemeen zouden opgeleverd, en wat de opvolging der bepalingen van St. bl. ... 50 aanbetreft; deze kunnen slechts in zoo verre nog op- ... worden, als zij niet in strijd zijn met de grondbepalingen ... kultures, zoolals vastgesteld zijn bij artikel 56 van het Regl. ...beleid der regering van 1855.

...nieuw benoemde Resident vond zes partikuliere fabrieken ... Gouvernements fabrieken gelegen, werkende met ten deele ...eerde en ten deele ongeregistreerde en dus illegale kon- ...

... is eene tegenstrijdigheid: als de kontrakten gedeeltelijk ge- ...eerd en gedeeltelijk niet geregistreerd zijn, dan kunnen zij ...len illegaal zijn.

... is dus een blijk van partijdigheid.

... planters waren Chinezen".

... eene reden om bestaande aanplantingen te verwoesten?

... kleine man had in 1859 volgens een door den kontroleu ...n Resident de Serière gedane opgave, van de door de fa ...n betaalde *f* 1500 nog geen *f* 500 ontvangen, later meer".

... pleit in het voordeel der fabrikanten, die welvaart onder ...olking bragten, maar tegen het bestuur dat de gemeene ... heeft weten te beschermen tegen de handelingen der ... In alle gevallen is dit geene reden om de bestaande ...ngen te verwoesten.

...egenstaande nu deze ondernemingen daarbij nog ten nadeele ...ouvernements-kontrakten door uitmergeling der gronden ..., zoo zijn zij toch tot heden niet bemoeijelijkt".

... ook geene reden zijn om de meergenoemde verwoesting ...; integendeel juist in het niet bemoeijelijken van deze ...ingen, wier aanwezen zoowel aan het bestuur als aan de ... der kultures niet vreemd konden zijn, is ligt de reden ... groote kapitalen in deze ondernemingen heeft gesto- ... dan vraag ik: is het billijk geheel onverwacht en plotse- ... verwoesting van aanplantingen een einde te maken aan ...?

»Deze ondernemingen zijn ontstaan ten gevolge der bemoeijensi van den toenmaligen kontroleur, die nu de consignatie daarvan heeft". Is dit ook eene reden om de verwoesting der aanplantingen te billijken?

Wij zien in deze omstandigheid niets anders, dan dat een gewezen kontroleur door zijne industrie en kapitaal een aantal Suikerfabrieken in de residentie Cheribon in het leven geroepen heeft en tot waarborg van zijn kapitaal de consignatie van de suiker aan zich heeft verbonden. Is dit in strijd met de bestaande bepalingen op de kultures of in strijd met het algemeen belang?

Integendeel zulke leden der maatschappij moet men in waarde houden; al zijn ze somtijds wat lastig voor hen, die in competitie willen treden en hunne pogingen daartoe verijdeld zien.

»Twee fabrieken Kalie-sapoe en Kalie-tandjoeng werken zonder de autorisatie of legalisatie hoegenaamd."

Dit is vreemd, want een Europeaan mag op Java geen *hut* bouwen zonder voorkennis van het bestuur, en hier zouden te Cheribon twee *suikerfabrieken* tot stand zijn gekomen zonder eenige autorisatie. Dit is ongeloofelijk, want zoo niet de resident, dan toch de inspekteur of de direkteur der kultures had zich tegen die handeling verzet. — Het tegendeel is waar, die fabrieken hebben ongedeerd twee achtereenvolgende jaren voordeelig gewerkt, zonder eenig nadeel voor de Gouvernements fabrieken. — Is dit nu de onhoudbare stand van zaken te Cheribon, die verwoesting van bestaande aanplantingen noodzakelijk maakte, om het algemeen welzijn te bevorderen?

»Over Kalie-Sapoe vond de resident een vracht van stukken over ongepermitteerde middelen door den vroeger eigenaar, gewezen kontroleur der afdeeling gebezigd, en dat de vroegere resident hem in November jl. tot verantwoording geroepen hebbende, heeft hij dezelve behouden zonder antwoord."

Deze aantijging tegen den vroegeren eigenaar van Kalie-Sapoe kan de oorzaak niet zijn van den onhoudbaren stand van zaken te Cheribon en dus ook niet van de in het werk gestelde maatregelen, om dien stand van zaken te veranderen. Hierin zien wij niets anders dan animositeit van den schrijver tegen den vroegeren eigenaar van Kalie-Sapoe en dat de vracht van stukken van zoo geringe beteekenis moet geweest zijn, dat de resident het raadzaam heeft gevonden daarop niet te letten.

„De vroegere en de tegenwoordige resi dent hebben de registratie der kontrakten geweigerd."

Wij hadden hierbij gaarne de redenen, waarom die registratie geweigerd is vernomen, om na te gaan of die weigering gebillijkt kan worden — maar het is toch merkwaardig, dat ondanks die weigering de fabrieken zonder bescherming noch bemoeijenis van het bestuur geregeld hebben kunnen werken, en dit strekt ten bewijze, dat de toepassing van het art. 56 no. 6 van het reglement op het beleid der regering volkomen mogelijk is te Cheribon.

»Men vond dat de velden verhuurd waren o. a. voor *f* 15 per bouw, en dat de dessahoofden het geld, dat den kleinen man toekwam onder elkander verdeelden."

De betaling van *f* 15 per bouw zal zonder twijfel wel eene genoegzame vergoeding zijn geweest voor de verhuurde velden, anders had men ze niet voor dien prijs verhuurd.

Tegen het misbruik van gezag der dessahoofden moest het bestuur waken.

Maar zij die de inrigting van een dessabestuur kennen, weten ook, dat de koewoes buiten magte zijn inbreuk te maken op de regten der dessa bewoners.

»Men vond dat de onderteekeningen niet juist waren (der kontrakten) en in het algemeen de kleine man niet wilde planten, maar wel de koewoes."

Dit kunnen wij niet gelooven: welk belang zouden de fabriekanten gehad hebben, om met fictive personen overeenkomsten aan te gaan? en wij weten ook zeer goed, dat de koewoes, die door de dessa bewoners gekozen worden, de magt niet hebben om hunne onderhoorigen te dwingen.

»Men vond dat de kleine man zijne velden reeds voor een tweede gewas had beplant en dat de koewoes tegen zijn wil dezelfde velden met suikerriet hadden doen beplanten."

Is dat ook eene geldige reden, waarom het stelsel van vrijen arbeid als schadelijk moet worden aangemerkt? Men had immers eenvoudig den koewoe moeten straffen wegens misbruik van gezag. Maar ik herhaal het de koewoes hebben deze magt niet.

»Men vond met één woord een stand van zaken, die geen geregeld bestuur mogt bestendigen!

Het bovenstaande toont aan, welke waarde men in deze magtspreuk stellen moet.

»De resident schreef daarom den fabriekant aan, om zich niet verder met den aanplant van suikerriet te bemoeijen en deelde den Regent en den kontroleur mede, dat de bevolking tot dien aanplant niet verpligt was."

Wij hebben reeds uit het bovenstaande gezien, wat de verdediger des bestuurs te Cheribon bedoelt met den onhoudbaren stand van zaken in die Residentie, waaruit de Resident de noodzakelijkheid zoude geput hebben, om de bevolking te waarschuwen, dat zij niet verpligt was suikerriet aanteplanten ten behoeve van partikuliere ondernemingen. Iedereen weet dat een partikuliere ondernemer in eene residentie noch magt noch invloed heeft den Inlander te dwingen, daarom komt ons deze aanschrijving als overbodig voor, of met het uitsluitend doel te zijn geschied, om het verlangen des bestuurs kenbaar te maken, dat de aanplantingen voor partikuliere ondernemingen aan dat bestuur ongevallig was. — Geen wonder deze ondernemingen geven den ambtenaren en Inlandschen hoofden meer last dan voordeel, omdat daaraan geene kultuur-procenten zijn verbonden.

»Ten gevolge der ontvangen aanschrijving werden de Koewoes te Kalie-Sapoe wrevelig en lieten eenige bouws aanplant uitroeijen, zonder dat het bestuur iets daarvan heeft geweten."

Indien de koewoes in de residentie Cheribon zooveel magt hebben, dat zij willekeurig eene suikerrietaanplanting kunnen doen verwoesten, dan beklagen wij niet alleen het inlandsch bestuur, maar ook het gemeentebestuur der dessas in die residentie — maar het dessa-bestuur over geheel Java rust op zoodanige onwrikbare grondslagen, dat moeijelijk aan te nemen is, dat de koewoes te Cheribon eene uitzondering op de bestaande hadats zouden maken. Wij zijn daarom meer geneigd om te veronderstellen, dat de hierbij bedoelde verwoesting een gevolg is der opgevatte meening, dat de aanschrijving van den resident geene andere bedoeling kon hebben gehad, dan de aanplantingen ten behoeve der partikuliere suikerfabriekanten te vernielen, anders had men voorzeker de misdadige koewoes wegens hun moedwil of baldadigheid gestraft.

»Omtrent de voorschotten heeft hoegenaamd niets plaats gehad."

Wij begrijpen den zin van deze bewering niet en laten ze buiten beoordeeling.

»Aangaande de onderneming van Kalie Tandjong, toebehoorende aan den luitenant Chinees, valt op te merken, dat ook die zonder wettige kontrakten werkt en dat de vroegere Resident, op wiens aanraden de onderneming is daargesteld, er geene kans toe zag de aangebodene kontrakten te doen registreren, de kleine man heeft daar zelfs eenige bouws uitgeroeid — vergis ik mij niet, zoo zijn hoogstens 20 bouws in de Residentie vernield."

Deze zinsnede bevat eene indirekte insinuatie tegen den Resident de Serière, waarvan de wederlegging ons onmogelijk is, niet bekend zijnde met de beweegreden, welke dien heer genoopt hebben het daarstellen der bedoelde fabrieken aan te raden, doch de bekende naauwgezetheid van den Heer de Serière in de nakoming van zijne verpligtingen waarborgt ons de zuiverheid van zijne handeling. — Maar dat de kleine man uit eigen beweging zijn eigen werk zoude hebben verwoest, komt ons minder aannemelijk voor.

Het is van minder belang, hoeveel bouws suikerriet vernield zijn; — maar van des te meer gewigt is het feit, dat de bestaande aanplantingen ten behoeve der partikuliere ondernemingen ten gevolge eener aanschrijving van de hoogste plaatselijke autoriteit zijn verwoest en daardoor een voorbeeld is daargesteld geworden van den bepaalden wil des bestuurs, om alle overeenkomsten tot vrijwillige aanplantingen van suikerriet ten behoeve van partikuliere ondernemingen te beletten, en nu vragen wij, wat moet van de *zes* fabrieken in de Residentie Cheribon worden, die sedert eenige jaren hebben gewerkt met den vrijwilligen arbeid der Inlandsche bevolking. — Zij moeten noodwendig te gronde gaan en de ongelukkige fabrikanten in hun val met zich medeslepen. Minder produkten van suiker uit de Residentie Cheribon, minder voordeel voor de bevolking, en de gronden die met suikerriet waren beplant, zullen onbebouwd blijven liggen, of wel aan anderen worden afgestaan ten koste der partikuliere fabrikanten, die zooveel hebben bijgedragen voor hun ontginning en onderhoud.

Is dit de onhoudbare stand van zaken te Cheribon?

„Opgemerkt zij nog dat alle partikuliere ondernemingen daargesteld zijn door een gewezen kontroleur der afdeeling en dat deze consignatien heeft."

Wij bevatten het doel dezer insinuatie niet; wil men hiermede te kennen geven, dat deze gewezene kontroleur uithoofde van zijn vroegere betrekking langs ongeoorloofde wegen deze fabrieken heeft tot stand gebragt en de consignatie van de suiker aan zich heeft verbonden,—waarom komt dan de schrijver niet liever ridderlijk voor den dag met deze beschuldiging, in plaats van den lezer zoo iets dergelijks te laten gissen, zoo ten minste de schrijver met den geringsten schijn van waarheid eene dergelijke beschuldiging kan aanbrengen.

Maar zoo hij zijn doel heeft bereikt door zijn industrie en kapitaal, dan moet men hem zijn geluk niet benijden.

»Kan zulk een staat van zaken blijven bestaan, die alleen tot demoralisatie en verarming der bevolking kan leiden?"

Wij begrijpen niet hoe eene bevolking kan demoraliseren door suikerriet te planten, noch minder hoe zij zal verarmen door een ruimer loon te genieten, dan voor hetzelfde werk door het Gouvernement wordt betaald?

»Mogt de resident volgens de hem gegevene bevelen anders handelen?"

De bescheidenheid verbiedt ons hier over uit te weiden, maar wij vragen slechts: zoude het niet pligtmatiger geweest zijn, alvorens een maatregel in werking te brengen, die het ongeluk van zoovele onschuldige fabrikanten zou berokkenen, een gemotiveerd vertoog aan de regering in te zenden en hare bevelen aftewachten?

Niet weinig zijn wij evenwel verwonderd, tot nog toe geene sporen ontdekt te hebben, waardoor wij kunnen opmaken, dat de betrokkene partijen tegen deze besprokene gebeurtenissen zijn opgekomen en kunnen slechts veronderstellen, dat zij, zich bewust van het onregt hun aangedaan, zich verlaten op de welbekende regtvaardigheid van het Indisch bestuur en met gelatenheid den tijd afwachten, wanneer het aan dat bestuur zal behagen om hun regt te doen wedervaren.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN,	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR
Augustus	24	Nederlandsch	Colombine	C. A. Malbranc	Sunderland	22 Julij	Hongkong, pass. J. A. Husser
"	—	"	van Oldenbarneveld	C. L. Torley Duwel	Rotterdam	2 Mei	Batavia
"	—	Amerikaansch	Edgar P. Stringer	P. Windsor	Manila	17 Julij	New-York
"	26	Engelsch	Equine	F. Williamson	Soerabaija	25 Aug.	Bushire
"	—	Nederlandsch	Marij en Hillegonda	F. J. J. Bouman	Batavia	25 "	Padang
"	27	"	Eugenie	C. Bargmann	New-Castle	8 Mei	Singapore

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
Augustus	25	Nederlandsch	bark	Kijkduin	S. C. T. Oldendorp	Samarang	22 Aug.	Haager & Schuurman.
"	—	Ned. Indisch	brik	Pasekan	Tan Ingok	Pecalongan	22 "	Gezagvoerder.
"	27	Nederlandsch	schip	van Oldenbarneveld	Torleij Duwel	Rotterdam	2 Mei	van Ommeren, Rueb & Co.
"	—	Hamburg	brik	Jupiter		Hongkong		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
"	28	Z. M.	stooms.	Samarang......lt. t/z. 1 kl.	Nierstras	Soerabaija	27 Aug.	

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Augustus	26	Nederlandsch	bark	Marij en Hillegonda	T. J. J. Bouman	Nederland via Padang
"	—	Ned. Indisch	schoener	Gatmier	Said Alkaf	Cheribon
"	—	Hamburg	schip	Hussar	W. H. Howland	Amerika via Padang
"	29	Nederlandsch	brik	Jacqueline en Elize	J. H. Krukkenberg	Pamanoekan

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Philips van Marnix*	D. Duinker	Nederland	B. Kopersmit & Co.
"	bark	Amicitia	D. Graaff		Haager & Schuurman.
"	"	Kijkduin	Oldendorp	Tjilatjap	"
"	"	Louis Meijer	G. H. Holtgreve		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	"	Maria Elise	M. van der Putte	Samarang en Soerabaija	E. Moormann & Co.
"	"	Josepha Louisa*	Muijssen	Padang	B. van Leeuwen & Co.
"	schip	Hebe	A. H. Kuhl		Schimmelpenninck & Co.
"	"	van Oldenbarneveld	Torleij Duwel		van Ommeren, Rueb & Co.
"	bark	Walvisch	Schut		Paine, Stricker & Co.
"	"	Amerika	Zeeman		"
"	"	Fop Smit	Hoefman		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
"	schip	Eva Johanna*	S. van Bochove	Hongkong	J. Cezard & Co.
"	"	Electra*	Wegman		Maclaine, Watson & Co.
"	brik	Rhijnvis Feith*	Lammerts	St. Davids Eiland	"
"	"	Catharina Geertruida*	E. E. Mos	Hongkong	Jacometti & Co.
Ned. Indisch	"	Vernon*	J. P. Kloppert		Buijs, Jacobsen & Co.
"	"	Al Osmanie*	Sech Habassij		"
"	bark	Hairool Barie*	Sech Arfan		"
"	brik	Zwaluw*	P. Bloem	Singapore en Japan	Haager & Schuurman.
"	bark	Sara Eleonora*	D. Schuijmer	Samarang	Cassalette & Co.
"	"	Wilhelmina Cox*	F. H. Reisiger		"
Engelsch	schoener	Harriet*	Black	Cocos Eiland	Wilson & Co.
Zweedsch	brik	Marika*	Larsson		Pitcairn, Syme & Co.
Amerikaansch	schip	Doretha*	Gantschow		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
Pruiss	bark	Albert Borsig*	G. A. Wegener		"

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te *Soerabaija.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN
Augustus	17	Z. M.	stooms.	Vice Admiraal Koopman	C. N. Zwaanhals	Batavia
″	—	Nederlandsch	bark	Amsterdam	A. H. Wehdemeijer	″
″	—	Ned. Indisch	″	Klara	Pa Katjoong	Banjermassing
″	20	″	stooms.	Oenarang	S. van Hulstijn	Samarang
″	—	Balische	bark	Ardjoeno	Sariedjo	Balie
″	—	Ned. Indisch	″	Tatus Banjermassing	Sjarief Mohamat	Poelo laut
″	22	″	″	Machmoed	Said Segaf	Batavia
″	—	Nederlandsch	″	Tjielingsie	P. Ouwehand	″
″	—	″	″	Princes Amelia	Groenewoud	Swaton
″	—	Ned. Indisch	″	Atiool Rachman	Sech Drachman	Samarang

Vertrokken schepen van *Soerabaija.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Augustus	17	Ned. Indisch	bark	Henriette	Tan Soetiong	Riouw
″	22	″	″	Kim Tiang Hoat	Tan Hoek Tjoan	Batavia via Samarang
″	—	″	stooms.	Oenarang	S. van Hulstijn	″ ″

In lading liggende schepen te *Soerabaija.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN
Nederlandsch	bark	Kinderdijk	D. Zwanenburg	Nederland	Frazer, Eaton & Co.
″	″	Nova Zembla	Hordijk	Nederland	″
″	″	Loevestijn	Vonck	Nederland	″
Engelsch	″	Tirefij	Kirbij		″
Nederlandsch	schip	Emilie	Bruijnsels	Nederland	″
″	″	Amsterdam	Wehdemeijer	Nederland	″
Zweedsch	″	Ida	Soderberg		″
Nederlandsch	″	Geraldus Jacobus	Kilian	Nederland	″
″	″	Delftshaven	Schaap		B. Kopersmit & Co.
″	″	Schoonderloo	Kruijt	Amsterdam	″
″	″	Javaan	Munnix	Amsterdam	″
″	″	Catharina Wilhelmina	F. H. Popken		E. Ten Brinck & Co.
″	″	Helmers	A. Messen		″
″	″	Abel Tasman	J. R. Rijken	Nederland	″
″	″	Ida Maria de Raath	J. de Boer	Nederland	″
″	″	Watergeus	H. R. Giezen	Nederland	″
″	″	Nicot	J. Amesz	Amsterdam	P. Kervel & Co.
″	″	Cesar	de Jong	Amsterdam	″
″	″	Straat Balij	J. S. Schol	Amsterdam	″
″	″	Maria Veronica	F. Mulder	Nederland	″
″	″	IJssel	C. Maarschalk		Schimmelpenninck & Co.
″	″	Prins Frederik der Nederl	C. C. Witt		″
″	″	Allegonda Jacoba	B. C. Deurholts	Nederland	″
″	″	Hercules	Detering	Nederland	″
Ned. Indisch	″	Java	Worthington	Batavia	″
Nederlandsch	″	Julie Claire	van Oosteroom	Nederland	″
″	″	Jacoba en Christina	Jaski		″
″	″	Helvoetsluis	Vos		″
″	″	Holland	Auffmorth	Nederland	B. J. van Eck & Co.
″	″	Fearnot	Fabritius		″
Ned. Indisch	″	Jacob	Börger		Mathieu, Ebbs, Ruijs & Co.
Nederlandsch	″	Whampoea	Butnor	Nederland	″
″	″	Twee Gezusters	Keuzekamp	Nederland	″
″	″	John Bibbij	J. Smith		Adam & Co.
Engelsch	″	Annie Archibald	John. Turneij		J. F. van Leeuwen & Co.
Nederlandsch	″	Wilhelmina Maria	Posma	Nederland	McLennan & Co.

Vertrokken schepen van *Pasoeroean.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	NAAR
Augustus	20	Ned. Indisch	bark	Elmashoor Balhair	Said Segaf	Sumbawa

In lading liggende schepen te *Pasoeroean.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Biesbosch	M. Mugge		
Fransch	″	Comter	J. Barbe	Nederland	W. Major & Co.

Aangekomen schepen te *Indramaijoe.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Aug. 15	N. I.	schoen.	Apie Maas	Lim Hatjoeij	Toboalij

Vertrokken schepen van *Indramaijoe.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Agu. 13	N. I.	schoen.	Bientang Toedjoe	Tan Tjingie	Singapore

Aangekomen schepen te *Cheribon.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Aug. 16	N. I.	schoen.	Aloewie Segaf	Ismael	Samarang

Vertrokken schepen van *Cheribon.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug. 17	N. I	schoen.	Sri Boelan	Tan Kiantjong	Samarang
″ 18	″	brik	Cheribon Packet	Massingham	Tim. Koep.

Aangekomen schepen te *Wijnkoopersbaai.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Aug. 12	Ned.	schip	Jan van Brakel	Verheij Bzn.	Batavia

Aangekomen schepen te *Tagal.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Aug. 13	N. I.	bark	Oeij Sinjo	Kouw Bien	Cheribon
″ ″	″	″	Esperanza	Kiangkong	″
″ 16	″	″	Goethie	Bo Sientjang	″
″ 17	″	″	Tjes Goan	Po Sowie	″
″ —	Ned.	bark	President van Son	van der Hoff	Batavia

Vertrokken schepen van *Tagal.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug. 14	N. I.	bark	Oeij Sinjo	Kouw Bien	Pecalongan

Aangekomen schepen te *Pecalongan.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Julij 10	N. I.	brik	Passekan	Tan Inhok	Batavia
″	″	bark	Oeij Sinjo	Kouw Bien	Tagal

Vertrokken schepen van *Pecalongan.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug. 13	N. I.	bark	Oeij Sinjo	Kouw Bien	Rembang

Aangekomen schepen te *Probolingo.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGV.	VAN
Aug. 10	N. I.	bark	Elmashoor Balhaer	Said Segaf	Bima

Vertrokken schepen van *Joana.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug. 11	N. I.	bark	Tiembang	Po Wongso	Batavia
″ 16	″	schoen.	Hap Hoat	Lim Boengiok	Samarang

Aangekomen schepen te *Rembang.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Aug. 15	N. I.	bark	Justina	Meijer	Samarang

Aangekomen schepen *te Bezoekie*

DATUM.	VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GAZAGV.	VAN
Aug. 2	N. I.	schoen.	Mifrejool Moelook	Braie	Sumanap
″ 3	Z. M.	stooms.	Samarang	van Bennekom	″

Vertrokken schepen *van Bezoeki.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GAZAGV.	NAAR
Aug. 9	Z. M.	stooms.	Samarang.. lt. t/z..kl	van Bennekom	Banjoewangie
″ 12	N. I.	schoen.	Mifejool Moelook	Braie	Sumanap

Aangekomen schepen te *Sumanap.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Aug. 6	N. I.	bark	Borneo	Go banghok	Banjermass.
″ 8	″	schoen.	Atiat Tilmaula	Sech Bahares.	Riouw

Vertrokken schepen van *Sumanap.*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug. 6	N. I.	schoen.	Sophia	Siendoe Jaija	Soerabaija
″ 7	″	bark	Djadal Hair	Sech Kaäteban	Samarang
″ 9	N. I.	″	Zein	Badjardana	Bandjemass.
″ 11	Ned.	″	van Puttershoek	Lammerts	Tjilatjap
″ —	N. I.	″	Ydroessie	Sech Bakir	Samarang

Aangekomen schepen *te* Banjoewangi.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Aug. 8	N. I.	brik	Sijlph	Lange	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Banjoewangi.*

DATUM.	VLAG.		NVMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug. 8	N. I.	brik	Sijlph	Lange	Bali Badong

Aangekomen schepen *te Palembang*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GAZAGV.	VAN
Aug. 2	N. I.	bark	Joesoer	Said Alkaf	Singapore
″ 4	″	schoen.	Maijmoon	Saio Kassim	Batavia

Vertrokken schepen *van Palembang*

DATUM.	VLAG.		NAMEX DER SCHEPEN.	GAZAGV.	NAAR
Aug. 4	N. I.	schoen.	Gatmier	Said Alkaf	Batavia
″ 6	″	″	Kim Soenhoat	Ougtjoang	Lings
″ 8	″	″	Kaliemaas	Sech Boegies	Batavia
″ 11	″	brik	Noorhassim	Said Kassim	″

MARKTPRIJZEN.

TE BATAVIA, DEN 28 AUGUSTUS.

Arak, *f* 40,— zonder afdoening.
Koffij, Java. *f* 36,— kleine afdoening.
———, Padang, zonder aanvoeren.
Suiker N°. 16 *f* 16 @ *f* 16.25,— afgedaan
Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinju *f* 11,50— p. kelder, in Consumptie.
Gom elastiek *f* 110 @ *f* 112,— afgedaan.
Peper (Lampong *f* 20,— p. pic.)
Rijst, Indramaijoe met zakken, *f* 220,— afgedaan, geringe voorraad.
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 150,— @ *f* 170— weinig omzet.
———, ″ ″ 2de kwaliteit, *f* 132,50— @ *f* 145,— ″
———, Carga *f* 115 @ *f* 130,—

Wisselkoers.—Op Nederland 6/m. $100^1/_4$ @ $100^1/_2$. Op Engeland 6/m Z. *f* 11.55 per £. Op China *f* 2.75 per doll. Op Singapore *f* 2,82$^1/_2$ @ 2.85 per doll, nominaal Op Calcutta *f* 121$^3/_4$ per 100 Cs. Rs. — Gouvernement pari N. Souvereigns *f* 13.—. o. ducaten *f* 7.15 n. ducaten 6.15.

TE SAMARANG, DEN 24 AUGUSTUS.

Koffij *f* 35,— afgedaan.
Suiker N° 16, *f* 16,— zonder verkoopers.
Indigo, à *f* 4,25 voor eerste kwaliteit.
Koehuiden, *f* 60 @ *f* 66,— ℔ kodie naar gewigt.
Buffelhuiden, *f* 50,— ℔ kodie,
Staart Peper, *f* 85,— afgedaan.
Rijst ordinair wit, *f* 150 @ 165,— } ℔ koijang @ 28 picol. zonder zakken.
″ carga ″ *f* 130 @ 145,— }
Klapper Olie *f* 20,—
Katjang ″ *f* 18,—
Rotting *f* 8,—
Kadjang Matten, *f* 8,—
Wisselkoers op Holland pari @ $100^1/_2$%.

TE SOERABAIJA, DEN 23 AUGUSTUS.

Suiker *f* 16 @ *f* 16$^1/_4$,—
Koffij *f* 35,—
Rijst (Carga) *f* 125 @ *f* 140,—
Id. (witte) *f* 160 @ *f* 180,—
Koehuiden ℔ pic. *f* 40,—
Arak ℔ legger. *f* 45,—
Olie (Klapper.) *f* 25,—
″ (Katjang.) *f* 19,—
Kadjang Matten *f* 9,—
Rotting *f* 7 @ *f* 8,—
Wisselkoers op Holland pari.

TE PASOEROEAN, DEN 22 AUGUSTUS.

Suiker no. 16, nominaal.
Rijst, (Carga) *f* 150,—
Id. (witte) *f* 140,—
Olie (Klapper) ℔ pic. *f* 20,—
Id. (Katjang) ℔ pic. *f* 18,—
Wisselkoers, pari.

Den 22 Augustus waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd, uit den oogst van 1860.

Gouv. levering DER FABRIEK	PIC. SUIKER.	vrije beschikking.
Wangoon Redjo,	4282—30	—
Ardjo Sarie,	5311—32	—
Ardie Redjo,	6400—04	—
Yoso Wilangoon,	4974—90	—
De Hoop,	6235—61	—
Djacatra Oost,	3956—89	—
De Onderneming	4704—83	—
Wono Redjo,	4564—17	—
Kloerahan,	3810—56	—
De Goede Hoop	2963—59	—
Galjam	4755—28	—
Becassie Oost	3502—90	—
Dankbaarheid,	3367—28	—
Soeko Redjo,	6342—46	—
Kawis Redjo,	4478—21	—
Sarie Redjo	2161—19	—
Pleret	3487—42	—

Te Zamen 75298—95 picols suiker.
44102—76 ″ koffij

Restant Producten in 's Lands Pakhuizen, Op den 22 Augustus 1860.

51187—81 pic. suiker, oogst 1860.
5155—15 ″ koffij, ″ 1859.
44102—76 ″ koffij, ″ 1860.

Handelsberigten.

AAN- EN UITVOER TE BATAVI[A]

VAN DEN 22 TOT DEN 25 AUGUSTUS 1860.

Aanvoer.

Van Singapore per N. I. stooms. *Koningin der Nederlanden*, gez. ... agt. Maclaine, Watson en co.

Regalen.

4 coll. diversen, *Agenten*.
9 coll. en 1 kt. diversen, *Order*.
1 bl. monsters, *Haager en Schuurman*.
1 kt. diversen, *Racine, frères*.
1 pak diversen, *Duchesne*.
2 kn. papier, *Schultz*.

Van Palembang per N. I. bark *Gatmier*, gez. Said Alkaf.

259 pic. ongez. katoen, 104 do. rotting, 7000 ps. stroozakken, 2 ... *Gezagvoerder*.

Van Nederland per Ned. schip *Eva Johanna*, gez. van Bochove, agt. J. Cezard en co.

150 led. leggers, *van Ommeren, Rueb en co.*
140 led. leggers, *Dümmler en co.*
200 led. leggers, 200 hammen, 30 kazen, 12 vs. worst, 150 kip. ... kn. ...., *Order*.
950 tonn. steenkolen, 612 coll. diversen, *Lading voor Hongkong*.

Van Nederland per Ned. schip *Hebe*, gez. Kuhl, agt. Schimmelpenninck en co.

20 vs. zilv. munt, 654550 ℔ steenkolen, *N. H. M.*
100 led. leggers, *van Ommeren. Rueb en co.*
110 kn. wijn, *J. Cezard en co.*
58 coll. manufact., *C. Bahre en G. Kinder*.
3 kn. wijn, *van der Meulen*.
6 kn. papier, *W. Bruining*.
1 piano, *Adam en co.*
50 led. leggers, 8 kn. instrumenten, 1 do. muzijkinstrument, *Order*.
100 vs. boter, 10 keld. zuren, 4 kn. eetwaren, 50 vs. meel, 1 kt. ... *Gezagvoerder*.
8 kn. manufact., 3 do. tabak, 1 do. tuigen, *Jut*.

Van Singapore per N. I. bark *Al Osmanie*, gez. Sech Balasoan.

500 planken, 3508 vloersteenen, *Gezagvoerder*.
2 kn. manufact., *Said Abd. Rachman Alhabassij*.
2 kn. manufact., *Sech Basalama*.

Van Nederland per Ned. schip *Electra*, gez. Wegman, agt. Maclaine, Watson en co.

100/m. steenen, *N. H. M.*
80 kn. manufact., 25 led. leggers, *Agenten*.
29 coll. manufact., 2 kn. diversen, *Paine, Stricker en co.*
77 coll. manufact., 6 kn. papier, 7 do. koopmanschappen, *Arnold en ...*
100 md. bier, 11 kn ...., 1 pak monsters, *E. Moormann en co.*
5 coll. provisien, *Suermondt*.
4 kn. piano's, 4 coll. koopmanschappen, 100 vs. spijkers, 9 coll. ... 25 vn. bier, *Haager en Schuurman*.
25 kn. wijn, 30 do. manufact., 200 vs. menie, 300 tonn. zwartsel, ... 6 kn. koopmanschappen, *G. Buijn en co*.
5 kn. papier, *Dümmler en co.*
4 kn. provisien, 32 do. manufact., *Niederer en co.*
17 kn. meubelen, 1 do. ijzerenkistjes, 5 do. marm. bladen, *Gebrs. Ros...*
1 rijtuig, *C. Bahre en G. Kinder*.
25 kn. provisien, 50 vn. bier, *van Ommeren, Rueb en co.*
14 vn. azijn, 100 hammen, 200 vs. boter, 100 vn. en 12 kn. meel, ... wijn, 100 vn. bier, *Schimmelpenninck en co.*
6 vs. spijkers, 60 coll. manufact., 50 vn. bier, *B. Kopersmit en co.*
1 kt. manufact., *H. van Riet en co*,
2 kn. modewaren, *Gez. de Bruijn*.
5 coll. provisien, *J. Cezard en co.*
1 kt. manufact., *Leon en Reiss*.
25 vn. bier, *Gumprich en Strauss*.
615 vn. teer, 128 st. en 15 md. ijzerwerk, 15 aambeelden, 112 gewi... do. 326 vs. spijkers, *Jacometti en co.*
8 vn. verf, 3 led. leggers, 125 vn. zwartsels, 100 pull. lijnolie, 27 ... doek, *Rolufs en co.*
175 vn. bier, 5 kn. meubelen, 1 do. glaswerk, 30 do. manufact., 120 ... 100 hammen, 10 kn. provisien, 5 bn. garen, 1 kt. passement, 1 do. ... graphien, 1 do. vuurwapens, *Order*.

Regalen.

1 rijtuig, 2 do. diversen, *Trakranen*.
1 kt. boeken, *Geneeskundig Leesgezelschap*.
1 kt. boeken, *Gen. van kunsten en Wetenschappen*.
2 kn. mal. testamenten, *Martens*.
3 kn. boeken, *Nolthenius*.
1 kt. diversen, *Gregorius*.
1 kt. diversen, *John Pryce en co.*
1 kt. ...., mevr. de wed. *van der Beek*.

Uitvoer.

Naar Padang per N. I. stooms. *Padang*, gez. Guijot, agt. W. Cores de Vries.

17 kanonnen, 281 coll. gouv. en eenige marine goederen, 65 stav. ... ijzer, 1 kt. kapmessen, *Gouvernement*.
10 kn. sarongs, *Pandel en Stiehaus*.
1 kt. eau de cologne, 1 do. provisien, *L. Platon en co.*
2 vn. gebr. spiegels, 7 krandj, en 1 kt. gedr. visch, 1 pak tjintjaw... speelgoed, 1 do. groentens, 4 do. madera, 1 do. diversen, 10 ... kt. messen, 1 doodkist, 1 kt. koperen spijkers, 7 do. doeken, 1 ... pluien, *Sie Yoettang*.
8 kn. madera, 2 do. diversen, *Oeij Tosenij*.
1 kt. regaal, *Gouijn*.
5 kn. provisien, 1 vt. eetservies, 2 bs. kurken, 1 kt. sokken, *Gebrs ...*
160 blikk. provisien, 35 doz. messen en vorken, 24 do. zakmes... scharen, 23 do. roskamen, 45 do. ijzerwerk, 64 do. sloten, 123 ... werk, 14 do. rhijnwijn, *Helder*.
2 kn. opium, *Paine, Stricker en co.*
1 kt. gouddraad, *Said Oemar Hindoan*.
15 kn. cognac, 1 do. bitter, 1 do. likeuren, 1 do. suikerwerk, *Lero...*
1 kt. speelgoed, uit entrep. *B. Kopersmit en co.*
f 6000 zilv. munt, *Hunter, Houghton en co.*
1 pak medicijnen, 1 kt. sokken, 16 vn. en 2 md. bier, 1 kn. provisie... bessen genever, 10 vs. boter, 2 kn. wijn, *John Pryce en co.*
2 kn. gedr. katoen, *Adam en co.*

Naar Samarang en Soerabaija per N. I. stooms. *Ambon*, gez. Vos, agt. W. Cores de Vries.

21 pakk. was, *Aan boord gebleven lading*.
50 kn. gember, 6 do. rood katoen, *Metzendorff, Welmans, Ruijs en co.*
1 kt. tuigen, do. 1 hagel, 7 ks. provisien, 2 vn. afgst. bier, 1 kt. ... Man. sigaren, 4 ks. portwijn, *Abeelen, Dennison en co.*
7 pijp. madera, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
10 kn. vruchten op water, 10 do. vruchten op brandy, 10 do. ... *Platon en co.*
3 kn. sarongs, 1 do. manufact., uit entrep. *B. van Leeuwen en co.*
224 coll. en 45 vs. gouv. en eenige marine goederen, *Gouvernement*.
10 kn. gedr. katoen, uit entrep. *Borneo C. Limited*.
9 kn. madapoll., 1 do. jaconets, 1 do. tafelgoed, 2 kn. gev. en ... katoen, 20 ks. champagne, 7 kn. kain pandjang, 1 do. sarongs, ... *mann en co.*
1 bl. zeilgaren, *Jacometti en co.*
9 kn. sarongs, 10 vn. zink, *C. Bahre en G. Kinder*.
6 kn. zw. katoen, *Said Aloewie bin Sahab*.

Lading van Singapore bestemd voor Samarang en Soerabaija.

9 kn. zijde, 1 kt. zilv. munt, 1 bl. katoen, 4 kn. garen, 4 do. ... schappen, 3 pic. was, 3 kn. ijzerwerk, 4 do. ruwe zijde, 1 ... 14 do. manufact., 1 do. geld, 2 do. chitzen, 2 bn. papier, 100 ... 10 vn. lampen, *Agenten*.
10 kn. madera, 1 do. bitter, 1 do. provisien, 2 do. suiker, *Lerou...*
15 kn. manufact., *Arnold en Zoon*.
1 kt. kramerijen, 13 do. sarongs, 1 do. doeken, 4 do. salemporis, ... katoen, 1 do. kleinigheden, *Pitcairn, Syme en co.*
3 kn. cambrics, 5 do. gev. katoen, 1 do. woll. dekens, 1 do. ... *Yoekie*.
4 kn. zw. en 1 do. rood katoen, 3 do. bladkoper, 11 do. madapo... slendangs, 5 do. sarongs, 10 do. chitzen, 10 do. cambrics, 1 do. ... *Yap Thoen*.
1 kt. tjindies, 8 do. cambrics, 4 do. chitzen, *Said Moh. Satrie*.
1 kt. ijzerwerk, *Hagedorn, Plump en co.*
5 coll. regalen, *Maclaine, Watson en co.*
5 vs. koper, 15 ps. hoofddoeken, *Philips*.

Aangekomen Passagiers te Bat[avia]

van den 25 tot 28 Augustus 1860.

Met het N. I. stooms. Oenarang, Kapt. S. van Hulstijn, ... Bank, Reis, Scheffer, Noordziek, du Puij, Bosch en 2 zoons, ... Prins, Heijdoorn, Haakman, van den Broek, Baumgarten, Hund, ... mevrouwen MacMillan en 2 kinderen, Burgemeester en familie, ... zeven Eurp. arrestanten en Z. M. troepen van Samarang en Soera...

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantw... voor de wet H. M. VAN [DORP]

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BA[TAVIA]